

Mensen doen Mee(r)

2008-2011

Mensendoenmee(r)!

Beleidsplan **M**aatschappelijke **O**ndersteuning **P**apendrecht

Steller: Emily Mourik, projectleider Wmo
Versie: Oktober 2007

Inhoudsopgave & leeswijzer

INHOUDSOPGAVE & LEESWIJZER	2
SAMENVATTING	4
INLEIDING	6
LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN	6
REGIONALE SAMENWERKING	7
AMBITIES PAPENDRECHT EN DE WMO	8
1 PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE	10
1.1 HET BURGERPARTICIPATIEPROCES.....	10
1.2 UITKOMSTEN EN AANBEVELINGEN.....	10
1.3 BURGERPARTICIPATIE IN DE TOEKOMST	11
1.4 COMMUNICATIE	12
2 DE PRESTATIEVELDEN & HUN SAMENHANG	13
3 BEVORDEREN VAN SOCIALE SAMENHANG EN LEEFBAARHEID	14
3.1 ONZE AMBITIE	14
3.2 WAT DOEN WE AL?	14
3.3 KNELPUNTEN BENOEMEN EN OPLOSSEN	15
4 ONDERSTEUNING JONGEREN EN OUDERS	19
4.1 ONZE AMBITIE	19
4.2 WAT DOEN WE AL?	19
4.3 KNELPUNTEN BENOEMEN EN OPLOSSEN	20
5 INFORMATIE, ADVIES EN CLIËNTONDERSTEUNING	23
5.1 ONZE AMBITIE	23
5.2 WAT DOEN WE AL?	23
5.3 KNELPUNTEN BENOEMEN EN OPLOSSEN	24
6 ONDERSTEUNEN VAN MANTELZORGERS EN VRIJWILLIGERS	26
6.1 ONZE AMBITIE	26
6.2 WAT DOEN WE AL?	26
6.3 KNELPUNTEN BENOEMEN EN OPLOSSEN	27
7 COLLECTIEVE VOORZIENINGEN	31
7.1 ONZE AMBITIE	31
7.2 WAT DOEN WE AL?	31
7.3 KNELPUNTEN BENOEMEN EN OPLOSSEN	32
8 INDIVIDUELE VOORZIENINGEN	34
8.1 ONZE AMBITIE	34
8.2 GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING DRECHTSTEDEN.....	34
8.3 KNELPUNTEN SIGNALEREN EN (LATEN) OPLOSSEN.....	35
9 MAATSCHAPPELIJKE OPVANG, GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG EN VERSLAVINGSBELEID	36
9.1 ONZE AMBITIE	36
9.2 CONCEPTBELEIDSPAN CENTRUMGEMEENTE	36
10 ROL VAN DE GEMEENTE	38
10.1 ONZE AMBITIE	38
10.2 WIE DOET WAT?	38
10.3 ACTIES GEMEENTE	38

11	EVALUATIE EN MONITORING	40
12	FINANCIËN	41
	NIEUWE GELDSTROMEN	41
	BESTAANDE GELDSTROMEN	41
	AFKORTINGEN	44
	BIJLAGEN	

Leeswijzer

Elk hoofdstuk, inclusief de Inleiding en behalve hoofdstuk 2, opent met een citaat uit één van de 'Denk mee'-groepen die tijdens het burgerparticipatieproces zijn georganiseerd.

De Inleiding gaat in op de landelijke en regionale achtergronden van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Ook aan de visie van Papendrecht wordt aandacht besteed.

Hoofdstuk 1 vertelt in het kort het verhaal van de burgerparticipatie zoals die in het voorjaar van 2007 symbolisch gestalte kreeg als 'De Karavaan'. Het bevat ook de meest opmerkelijke uitkomsten ervan. Daarnaast gaat het in op de eisen die de uitvoering van het beleidsplan Wmo stelt aan de communicatie.

Hoofdstuk 2 leidt kort de bespreking van de negen prestatievelden binnen de Wmo in en laat iets zien van de onderlinge verwevenheid.

De prestatievelden komen achter elkaar aan de orde in de hoofdstukken 3 t/m 9. Elk hoofdstuk vermeldt de ambitie van de gemeente, wat er nu al gebeurt om die ambitie te realiseren, de gesignaleerde knelpunten en de voorgestelde acties om ze op te lossen.

Hoofdstuk 10 gaat dieper in op de (veranderende) rol van de gemeente en hoofdstuk 11 gaat kort in op de wijze waarop de evaluatie van de uitvoering van het beleidsplan Wmo is georganiseerd.

Ten slotte komen in hoofdstuk 12 de financiën aan bod.

Het beleidsplan Wmo bevat overigens zes bijlagen:

1. Samenvatting en verslagen van de 'Denk Mee'-groepen
2. Overzicht projecten en activiteiten in Papendrecht
3. Verordening Maatschappelijke ondersteuning
4. Besluit maatschappelijke ondersteuning
5. Concept beleidsplan OGGZ
6. Overzicht bijzondere doelgroepen en hun aantallen

Samenvatting

'Meedoen' staat centraal in de Wet op de maatschappelijke ondersteuning, kortweg de Wmo. Jong of oud, beperking of niet, iedereen heeft het recht én wordt gestimuleerd zo lang mogelijk deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo; zij staan immers het dichtst bij de burger. Het vereenvoudigt ook de afstemming met andere belangrijke beleidsterreinen.

Papendrecht kiest voor een bijzondere variant op 'meedoen': Mensen doen mee(r). Want meedoen betekent voor Papendrechters méér doen. Ze maken deel uit van sociale verbanden (gezin, werk, buurt, sport, school, vereniging, vrienden) en leveren daaraan een actieve bijdrage. En ze krijgen zo nodig hulp om hun bijdrage te kunnen leveren. De gemeente op haar beurt stimuleert Papendrechtters, al dan niet samen met professionele zorg- en welzijnsorganisaties, initiatieven te verbinden en grijpt actief in als zaken niet van de grond komen of zelfs mis dreigen te lopen.

Van beleid naar uitvoering

Het is belangrijk vast te stellen dat de maatschappelijke ondersteuning in Papendrecht meer positieve dan negatieve kanten vertoont. Tegelijkertijd is één van de meest opmerkelijke uitkomsten van het burgerparticipatieproces, dat veel (gemeentelijke, regionale) initiatieven onvoldoende bekend zijn bij de doelgroep(en) en in onvoldoende mate met elkaar zijn verbonden (of zelfs maar weet hebben van elkaars bestaan). Daarom is tijdens de afsluitende bijeenkomst van het participatieproces op 4 september 2007 een bescheiden begin gemaakt met het 'vullen' van de Sociale kaart, een overzicht van 'wie doet wat wanneer waar voor wie'. Het initiatief is ook een reactie op een andere opmerking die tijdens het participatieproces vaker is gemaakt, namelijk dat bepaalde maatschappelijke vraagstukken niet zijn opgelost op het moment dat de gemeente er beleid voor heeft gemaakt. Dit geldt dus zeker ook voor het Wmo beleidsplan!

Het Wmo beleidsplan 2008-2011 'Mensen doen mee(r)' maakt zichtbaar hoezeer de verschillende aspecten van het maatschappelijk leven en maatschappelijke ondersteuning met elkaar zijn verweven. Leidraad vormen de negen 'prestatievelden' uit de Wmo zelf. Leidende vraag bij elk prestatieveld is: wat willen we bereiken en hoe gaan we dat realiseren? Het intensieve burgerparticipatieproces heeft hiervoor waardevolle informatie opgeleverd. De Wmo Adviesraad, die in het participatieproces ook al een actieve rol had, heeft het beleidsplan kritisch gelezen en maakt hiervan een verslag voor de gemeenteraad.

Wat willen we in Papendrecht bereiken?

De volgende selectie geeft een goede indruk van wat we – gemeente, inwoners, instellingen, organisaties en bedrijven sámen - de komende jaren tot stand willen brengen:

- Iedereen helpt naar eigen vermogen mee om de leefbaarheid en het samenleven in de wijk te bevorderen.
- In de wijk zijn de algemene voorzieningen voor iedereen toegankelijk, dus ook voor inwoners met een beperking (fysiek/verstandelijk/psychisch/sociaal).
- Ontwikkelingsachterstanden en (school)uitval onder jongeren wordt voorkomen. Er zijn geen jongeren of ouders die ongezien buiten de boot vallen.
- Er is voor inwoners een goed toegankelijk informatie- en adviespunt over wonen, welzijn en zorg.
- Mantelzorgers krijgen de ondersteuning die zij nodig hebben om hun dagelijkse zorgverlening vol te houden.
- Papendrechtters die zich vrijwillig inzetten voor een ander en/of de samenleving weten zich voldoende ondersteund.
- Het aantal (vooral ook jonge!) vrijwilligers (al dan niet in 'deeltijd') groeit.
- Mensen worden aangesproken om vrijwilligerswerk te doen.
- Papendrechtters zijn aantoonbaar tevreden over de dienstverlening van de Sociale Dienst Drechtsteden.
- Mensen die als gevolg van chronische verslaving, psychosociale stoornissen of lage verstandelijke vermogens niet in staat zijn om in de eigen bestaansvoorwaarden te voorzien, krijgen structureel praktische ondersteuning: woonbegeleiding, inkomensbeheer, activering en participatie en gezondheid. Ook zij kunnen meer zelf.

Hoe gaan we onze ambities realiseren?

Papier is geduldig en de stap van beleid naar uitvoering blijkt in de praktijk vaak groter dan vooraf gedacht. Wat niet wegneemt dat we de afgelopen jaren niet hebben stilgezeten. Veel is in gang gezet, en vaak succesvol.

Het besef dat het beter kan, is vooral tijdens de burgerparticipatie alleen maar sterker geworden. De burgerparticipatie liet ook zien hoe we beleid in Papendrecht sámen vorm kunnen geven en vervolgens zicht kunnen houden op de uitvoering. Gewoon de mensen om wie het gaat opzoeken en vragen wat hun ervaringen zijn. Zo stuurt in de toekomst de uitvoering meer en meer het beleid; dat vraagt van alle betrokkenen ander gedrag.

Dus, of het nu gaat om het bouwen van JOP's of 'creatieve' hangplekken voor jongeren, de vorming van Informatie en advies punten, het maken en bijhouden van een actuele locale én toegankelijke sociale kaart, het regelen van goede respijtzorg, lotgenotencontact en passende cursussen voor mantelzorgers, een klussendienst, maaltijdvoorzieningen buitenshuis voor wijkbewoners of om de lang verwachte woonservicezones – we doen het samen.

Inleiding

'Is de visie van de gemeente Papendrecht dat iedereen mee moet kunnen doen, wel realistisch?'

Op 27 juni 2006 stemde de Eerste Kamer in met de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Daarmee werden gemeenten per 1 januari 2007 verantwoordelijk voor de uitvoering van deze wet. De Wmo bundelt een aantal bestaande wetten en subsidieregelingen: Welzijnswet, Wet voorzieningen gehandicapten, delen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en een deel, de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg, uit de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid. De bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor maatschappelijke ondersteuning zijn nu in één wet vastgelegd. Dat biedt gemeenten de mogelijkheid om de huidige, onoverzichtelijke lappendeken van regelingen en beleid voor wonen, zorg en welzijn aan te pakken in het licht van het centrale motto van de Wmo: meedoen en erbij horen.

Landelijke ontwikkelingen

De Wmo is in de eerste plaats bedoeld om zorg in de toekomst betaalbaar en werkbaar te houden. Nederland moet zich daarvoor ontwikkelen van een verzorgingsstaat tot een zogenoemde participatiemaatschappij: een samenleving waaraan iedereen mee moet kunnen doen en mee wil doen. Mensen zullen meer dan tot nog toe zelf verantwoordelijk zijn voor het vinden van zorg en ondersteuning, bijvoorbeeld in hun eigen omgeving. Pas wanneer zij die oplossingen en de noodzakelijke hulp (tijdelijk) niet zelf kunnen vinden, kunnen ze een beroep doen op de gemeentelijke overheid. Die kan de behoeften en mogelijkheden van burgers en organisaties het beste inschatten en heeft daarom van het Rijk de taak gekregen de Wmo uit te voeren.

Het Rijk zorgt via de AWBZ (Besluit Zorgaanspraken) voor langdurige, onverzekerbare en dure medische zorg; precies die onderdelen waar de AWBZ oorspronkelijk voor bedoeld was. De vormen van zorg die van de AWBZ naar de Wmo worden overgeheveld, hebben vooral betrekking op praktische ondersteuning en sociale begeleiding.

Het is belangrijk te weten dat de Wmo alléén geldt als mensen aan geen enkele andere wet rechten kunnen ontleen. Dus alleen als mensen niet kunnen terugvallen op, bijvoorbeeld de AWBZ, de Zorgverzekeringswet, de Wet op de jeugdzorg of de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen.

Het voornemen bestaat om de gelden voor de Ondersteunende en Activerende begeleiding uit de AWBZ over te hevelen naar de Wmo. Hierover is advies gevraagd bij de Sociaal Economische Raad; besluitvorming moet nog plaatsvinden.

Mee kunnen (blijven) doen

Meedoen met de samenleving is niet voor iedereen even vanzelfsprekend. Ouderdom, handicap, sociaal-economische klasse, psychische problemen of 'moeilijkheden thuis' kunnen hindernissen opwerpen om volop mee te draaien in de maatschappij.

Een wijk zonder hoge stoepen, een gemeentehuis of bibliotheek zonder drempels, een buurtbarbecue of een voetbaltoernooi in de wijk: allemaal initiatieven om deelname aan de samenleving te bevorderen.

De Wmo vraagt dus van de gemeente om ervoor te zorgen, in samenwerking met de samenleving, dat iedereen zoveel mogelijk mee kan (blijven) doen in de samenleving.

Voor mensen met een lichamelijke beperking kan toegankelijkheid van vervoer en gebouwen een wens zijn, mensen met een verstandelijke handicap dromen allicht van een eigen huis.

De prestatievelden

De Wmo heeft de maatschappelijke ondersteuning waarop gemeenten samenhangend beleid dienen te maken en uit te voeren, verdeeld in negen zogenoemde prestatievelden:

1. Bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten;
2. Op preventie gericht ondersteunen van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
3. Geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. Ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers, inclusief steun voor laatstgenoemden bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen
5. Bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem;
6. Verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem, om hun hun zelfstandig functioneren of deelname aan het maatschappelijk verkeer te behouden en te bevorderen;
7. Bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd;
8. Bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen;
9. Bevorderen van verslavingsbeleid.

Verplichtingen van de gemeente

Gemeenten moeten het beleidsplan Wmo voor 1 januari 2008 vaststellen; dat moet in ieder geval de volgende vragen beantwoorden:

- Wat zijn de gemeentelijke doelstellingen?
- Welke resultaten wil de gemeente behalen?
- Hoe wordt het samenhangende beleid uitgevoerd en welke acties worden ondernomen?
- Welke maatregelen nemen gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders om de kwaliteit te borgen van de uitvoering van de maatschappelijke ondersteuning?
- Welke maatregelen zijn er genomen om de keuzevrijheid te bevorderen voor de mensen die maatschappelijke ondersteuning krijgen?

Ook moet uit het plan blijken op welke manier de gemeente rekening heeft gehouden met de inspraak van burgers en instellingen bij de totstandkoming van het beleidsplan.

Regionale Samenwerking

Op bepaalde beleidsterreinen heeft Papendrecht besloten samenwerking aan te gaan met regiogemeenten. Voor de Wmo richt de samenwerking in de Drechtsteden zich vooral op prestatieveld zes: het bieden van voorzieningen voor mensen met een beperking. De beleidsvorming en uitvoering van dit prestatieveld zijn ondergebracht bij de Sociale Dienst Drechtsteden.

In onze gemeente is er een Wmo serviceloket voor de informatie- en adviesfunctie. Dit loket is in de eerste plaats een lokale verantwoordelijkheid, maar vanwege praktische (uitvoerings)omstandigheden is de uitvoering hiervan deels in Drechtstedenverband vorm gegeven.

De Drechttraad heeft een regionaal beleidskader Wmo voor de individuele voorzieningen en de informatie- en adviesfunctie vastgesteld, inclusief uitgangspunten voor de beleidontwikkeling binnen de Wmo.

Daarnaast zijn er samenwerkingsverbanden op het gebied van jeugdbeleid, mantelzorgondersteuning en het Wmo loket in de regio. Voor maatschappelijke opvang (OGGZ, WCPV) is Dordrecht de centrumgemeente.

In onderstaande tabel is weergegeven waar de verantwoordelijkheid ligt voor het betreffende prestatieveld.

1.	Het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten;	Lokaal
2.	Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;	Lokaal (ten aanzien van de aansluiting lokaal jeugdbeleid en provinciale jeugdzorg wordt door de gemeenten van Drechtsteden samengewerkt)
3.	Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;	Lokaal en Drechtsteden (voor zover het de taken zijn die de SDD gaat uitvoeren op Drechtstedenniveau)
4.	Het ondersteunen van mantelzorgers daaronder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarmaken, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers;	Lokaal
5.	Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem;	Lokaal
6.	Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem, ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;	Drechtsteden
7.	Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd;	Centrumgemeente Dordrecht (i.s.m. omliggende gemeenten)
8.	Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen;	Centrumgemeente Dordrecht (i.s.m. omliggende gemeenten)
9.	Het bevorderen van verslavingsbeleid.	Centrumgemeente Dordrecht (i.s.m. omliggende gemeenten)

Beleidskader Wmo Drechtsteden

In regionaal verband is er gewerkt aan een beleidskader Wmo voor de Drechtsteden. De gemeenteraad heeft het Beleidskader Wmo Drechtsteden vastgesteld.

De volgende uitgangspunten zijn in dit beleidskader geformuleerd:

1. Brede aanpak Wmo uitgevoerd op een pragmatische, gefaseerde benadering
2. Er worden prestatieafspraken gemaakt met instellingen voor zowel het preventiebeleid als het beleid dat op individuele voorzieningen gericht is
3. Rol van overheid is gericht op preventie, vervolgens is de eigen verantwoordelijkheid van de betrokkene en diens omgeving aan de orde. Ten slotte zorgt de gemeente voor een vangnet
4. Op grond van een aanwezige inventarisatie zal er gefaseerd met organisaties gesproken worden over het huidige aanbod en het te ontwikkelen gewenste beleid
5. Permanent proces van kwaliteitsverbetering van het beleid en de uitvoering waarbij instellingen en organisaties worden betrokken (beleidsuitvoering en -evaluatie en zo nodig bijstellen)
6. Uniformiteit in de voorwaarden en procedures voor het krijgen van individuele voorzieningen
7. Sterkste schouders dragen de zwaarste lasten
8. Keuzevrijheid van de burger
9. Bureaucratie wordt vermeden (zoveel mogelijk) en administratieve lasten waar mogelijk beperkt
10. Efficiënt omgaan met schaarse financiële middelen. Beheer en verantwoording staan voorop
11. Een lokaal loket dient fysiek, telefonisch en digitaal bereikbaar te zijn.

Ambities Papendrecht en de Wmo

In het coalitieakkoord 2006-2010 staan de hoofdlijnen van de visie van het college beschreven. Het bestuur van gemeente Papendrecht richt zich op kwaliteit en duurzaamheid, in een gemeente waar oog is voor de mens van jong tot oud en onder alle omstandigheden van het leven. In de gedeelde visie draagt ieder mens verantwoordelijkheid voor zichzelf en voor de ander. Als de balans tussen deze verantwoordelijkheden verdwijnt, ontstaat er onevenwichtigheid. De samenleving functioneert pas goed als de balans tussen beide wordt gevonden.

De samenleving, en dus ook de gemeente, dient - in plaats van te betuttelen - het nemen van verantwoordelijkheden en initiatieven mogelijk te maken en indien nodig te ondersteunen ('de

faciliterende gemeente'). Soms kan ondersteuning voor een individu noodzakelijk zijn. Hiermee wordt de regierol van de gemeente neergezet.

De overheid is er om toe te zien of de solidariteit in de samenleving tot stand komt en of daarin een rol voor haar is weggelegd (de 'zorgzame gemeente').

Richtinggevende uitspraken in het coalitieakkoord:

- Leefbare en aantrekkelijke woongemeente (onder andere ouderenvoorzieningen, aandacht voor de jeugd)
- Zelfstandige gemeente in actieve regio
- Stabiel bestuur, moderne bestuursstijl (onder andere herijken van verhoudingen tot burgers en maatschappelijk middenveld)
- Samenleving en sociaal beleid (noodzaak tot actief samenwerken met maatschappelijke partners, kerken en groepen burgers die verantwoordelijkheid willen nemen)
- Ruimte (onder andere inrichting van woonservicezones).

Tevens is nadrukkelijk opgenomen dat er een lokale loketfunctie dient te zijn, waarbij een relatie gelegd wordt met de vorming van woonservicezones in onze gemeente en dat er speciale aandacht dient uit te gaan naar ondersteuning van mantelzorgers.

Papendrecht ziet de komst van de Wmo als een kans om haar sociale beleid en onderwerpen op het gebied van leefbaarheid, wonen, participatie, jeugd, educatie en gezondheidszorg stevig op de kaart te zetten.

Maatschappelijke ondersteuning betekent voor onze gemeente: mensen in beweging krijgen of houden waar dat maar enigszins mogelijk is en zorg bieden waar dat écht nodig is. Daarmee willen we bereiken dat iedereen kan meedoen aan de samenleving, zijn talenten benut, zo zelfredzaam mogelijk is en veilig en plezierig kan wonen.

1 Participatie en communicatie

'Het is opmerkelijk dat sommige organisaties die zich grote zorgen maken over de Wmo, niet zijn komen opdagen tijdens de 'Denk mee'-groepen'

De gemeente Papendrecht is geïnteresseerd in de mening van haar burgers. We willen een actieve input vanuit de praktijk om het beleid een kwalitatieve impuls te geven.

De Wmo Adviesraad wordt nog in 2007 formeel ingesteld. De Wmo Adviesraad i.o. heeft de opstart en afbakening gemaakt voor de definitieve Wmo Adviesraad. De Wmo raakt zeer veel maatschappelijke onderwerpen en een grote verscheidenheid aan doelgroepen. Het is van groot belang dat de leden van de Wmo Adviesraad hun wortels in de samenleving hebben om positieve en negatieve signalen te adresseren aan de gemeente.

1.1 Het burgerparticipatieproces

Voor de organisatie van de wettelijk verplichte inspraak van burgers en instellingen is besloten de Wmo Adviesraad i.o. niet als volledige afspiegeling van de samenleving te beschouwen. Daarom zijn we een intensief 'denk mee'-traject gestart om input te krijgen voor het beleidsplan Wmo.

In mei en juni is deze 'Karavaan' langsgedaan bij inwoners, instellingen en organisaties om inzicht krijgen in hun wensen en behoeften, te leren van hun kennis en ervaring en hun betrokkenheid bij het beleid te vergroten. Van dit burgerparticipatieproces heeft de Papendrechtse filmclub Fade-In '80 een korte film gemaakt.

Eind mei 2007 heeft de projectleider Wmo een startbijeenkomst georganiseerd waarvoor alle inwoners via een huis aan huis verspreide Wmo nieuwsbrief zijn uitgenodigd. Alle ongeveer 150 lokale en regionale organisaties/instellingen en verenigingen zijn uitgenodigd per brief.

Tijdens de informatieve startbijeenkomst konden geïnteresseerden zich inschrijven voor 'Denk mee'-groepen, die gerelateerd waren aan de onderwerpen/prestatievelden van de Wmo. Op deze manier ontstonden er 'Denk mee'-groepen met wisselende samenstelling. De eerste bruggen/verbindingen zijn hiermee gemaakt.

1.2 Uitkomsten en aanbevelingen

In Papendrecht hebben we te maken met een relatief goede situatie. Natuurlijk zijn er zaken die beter kunnen, maar de algemene strekking van de 'Denk mee'-groepen was:

'In Papendrecht is het zo slecht nog niet'.

Wat herhaaldelijk naar voren kwam was dat er wel beleid is ontwikkeld, maar dat de borging voor de uitvoering soms niet toereikend is. Het belang van netwerken werd door iedereen onderschreven; ook waren er vele positieve intenties ten aanzien van samenwerken. Gelet op het soort en de hoeveelheid instellingen (en hun enthousiasme!) die hebben meegedacht in de 'Denk mee'-groepen, lijkt er een sterke basis te zijn voor een goede uitvoering van de Wmo.

De aandachtspunten en aanbevelingen zijn minder nadrukkelijk gericht op inhoudelijk beleid, maar meer op de 'fysieke' inzet bij uitvoering. Ook door de gemeente zelf. De dingen die écht belangrijk zijn en niet 'vanzelf' van de grond komen, dáár moet de gemeente het voortouw nemen.

De hoofdpunten van de burgerparticipatie gericht op de 'fysieke' inzet zijn:

- Breng organisaties en instellingen bij elkaar, maak afspraken, verbind daar termijnen aan en zie erop toe dat partners die termijnen respecteren. Kortom: meer plan-do-act-check. De gemeente is zeker niet altijd verantwoordelijk voor de totstandkoming van allerlei zaken, maar heeft wel de morele plicht om mensen tot elkaar te brengen en goede dingen tot stand te (laten) brengen. Juist de gemeente met haar integrale visie en haar opdracht het belang van

allen te dienen moet actief de schotten van het eigenbelang (van organisaties, instellingen en individuele inwoners) slechten.

- Zorg voor een informatievoorziening die erin voorziet dat mensen antwoord krijgen op hun vraag. Geen 'menu', geen kastje/muurscenario. De frontoffice geeft antwoord op alle vragen. Waar zo'n 'loket' zich ook bevindt: fysiek in het gemeentehuis, winkelcentrum, bibliotheek of bij de slager. Of virtueel, op internet. Of achter een telefoonnummer. Of bij de mensen (mantelzorgers!) thuis: breng de informatie.
- Maak daarom (informatievoorziening!) de totstandkoming van de 'sociale kaart' tot hoogste prioriteit. Het is zó vaak genoemd als middel voor veel (niet alle!) kwalen, dat de gemeente er bovenop moet zitten.
- Breng de communicatie (over 'Mensen doen meer' en alles wat er gebeurt om mensen bij de samenleving te betrekken) terug naar de mensen; laagdrempelig, hoogfrequent, vrolijk. Het meldpunt Zorg en Overlast bijvoorbeeld is een goed initiatief en in de praktijk 'werkt' het ook, maar veel mensen weten van het bestaan niet af...
- En als we dan toch beleid maken: altijd met de mensen om wie het gaat. Breng het beleid terug naar de mensen, wees niet bang voor discussie, leg uit waarom iets beter is dan iets anders. Zoek mensen dus op voordat je beleid maakt dat invloed heeft op hun leven. Het is hun leven. Welke mensen in het bijzonder? Jongeren! Maar ook mantelzorgers, vrijwilligers, mensen met een lichamenlijk/verstandelijke/psychische of sociale beperking.
- Er is grote behoefte aan vrijwilligers: genoeg leuke, gesubsidieerde projecten, maar niet altijd de mensen om het uit te voeren. En de jongerenwerker kan elke dag een panna toernooi organiseren, maar wie fluit?
Vrijwilligers blijken vaak 'dezelfde' mensen. En ze worden steeds ouder. Hoe kunnen we een nieuwe generatie (parttime!) vrijwilligers aanboren?! Door het meer 'bekend' te maken (reclame, artikelen in de krant, meer zichtbaar maken wat vrijwilligers doen, dat heel veel mensen het doen, dat iedereen het zou moeten ...). Door het bedrijfsleven op de een of andere manier te betrekken. Door projecten op scholen 'jong geleerd, .. Door aan te sluiten bij interesse van mensen. Door de vrijwilligersbank beter te benutten.
- Ondersteun op kleinschaligheid, op ad hoc activiteiten: eat & meet bijeenkomsten, kookworkshops, lotgenotensalons en uitjes, straatfeesten, 'sportiviteiten', enzovoort.
- Maak elke beleidsambtenaar verantwoordelijk voor (de uitvoering van) een minimum aantal 'activiteiten' op zijn of haar beleidsterrein.

Concrete voorstellen:

- Ontmoetingsplaatsen voor jongeren
- 'Creatieve' hangplekken voor jongeren
- Informatie en advies punten en cliëntondersteuning, toegankelijk voor iedereen
- Actuele, lokale en goed toegankelijke sociale kaart inclusief borgen onderhoud ervan
- Mantelzorgondersteuning: goede respijtzorg, lotgenotencontact en passende cursussen
- Klussendienst voor en door ouderen en andere doelgroepen – klussen in brede zin .
- Maaltijdvoorzieningen buitenshuis voor wijkbewoners
- Woonservicezones.

In bijlage 1 zijn de verslagen van alle 'Denk mee'-groepen toegevoegd.

1.3 Burgerparticipatie in de toekomst

We willen een reëel uitvoerbaar beleid waarvoor draagvlak is bij inwoners en maatschappelijke partners. Daarnaast willen we met de ontwikkeling en uitvoering van het beleid betrokkenheid en cohesie tussen inwoners onderling en organisaties versterken.

Voor het draagvlak van de inwoners en dus ook de mensen met ondersteuningsbehoeften, is de Wmo Adviesraad actief. Zij adviseren het college over het vast te stellen beleid en kunnen ook ongevraagd adviseren over bepaalde Wmo-gerelateerde onderwerpen. Daarnaast controleren zij of het vastgestelde beleid ook wordt uitgevoerd. Het gaat hierbij over de prestatievelden 1 t/m 5. De Wmo adviesraad wordt op verschillende manieren gefaciliteerd om deze taken uit te voeren.

1.3.1 Denken en doen

Aanvullend willen we participatie realiseren van maatschappelijke partners. Uit 'De Karavaan' is gebleken dat er veel resultaat te behalen is door de juiste organisaties over specifieke onderwerpen te laten meepraten, meedenken en verbetervoorstellen te laten doen.

De 'Denk mee'-groep is een heel efficiënt instrument gebleken om verbindingen te leggen en initiatieven te genereren. Door die positieve ervaring willen we deze vorm van participatie doorpakken en omvormen tot zogeheten 'Doe mee'-groepen.

1.3.2 SDD en individuele voorzieningen

De verantwoordelijkheid voor de individuele voorzieningen is overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden. Hierdoor heeft de Bestuurscommissie Sociale Dienst Drechtsteden (BC SDD) de verantwoordelijkheid van ons lokale college overgenomen.

Er is een regionale Wmo Adviesraad (gezamenlijke vertegenwoordigers van burgers) opgericht die functioneert als onafhankelijk inspraak- en adviesorgaan voor de BC SDD. Voor zover er een relatie bestaat met prestatieveld 3 (informatie en advies), behoort dit ook tot het adviesdomein van de regionale Wmo Adviesraad.

1.3.3 Rol centrumgemeente

De vaststelling van het beleid en de uitvoering van prestatievelden 7, 8 en 9 zijn ondergebracht bij de centrumgemeente Dordrecht. Bij vaststelling van beleid over deze prestatievelden wordt de lokale Wmo Adviesraad van Dordrecht om advies gevraagd; die raadpleegt de lokale Wmo adviesraden.

1.3.4 Doelstellingen participatie

- Er wordt een meetinstrument voor de burgerparticipatie ontwikkeld en ingevoerd in 2011. Hiervoor kunnen we mogelijk aansluiten bij Zwijndrecht en Hendrik-ido-Ambacht.
- Uit de jaarverslagen van de Wmo Adviesraad moet blijken dat zij redelijk tot goed zijn betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van het Wmo beleidsplan.
- 'Doe mee'-groepen per thema komen drie keer per jaar samen; hieruit kunnen nieuwe initiatieven ontstaan. De gemeente voert de regie.

1.4 Communicatie

Communicatie en participatie vormen in het burgerparticipatieproces een twee-eenheid. Is dit proces goed op gang, dan komen de doelgroepen helder in beeld en zijn ze vrij eenvoudig te bereiken. Regelmatige communicatie gericht op algemene en specifieke doelgroepen is noodzakelijk. Hiervoor dient een communicatieplan te worden geschreven en uitgevoerd. In dit plan kan goed gebruik gemaakt worden van de communicatie in het voortraject. Daar is onder de symboliek van 'De Karavaan' de communicatie en participatie rond de Wmo vorm gegeven. Die aanpak is positief ontvangen en verdient een vervolg. Immers, juist in de Wmo is uitvoering van beleid afhankelijk van betrokkenheid en participatie van burgers en maatschappelijke instellingen. Heldere communicatie over beleid én uitvoering, via brede publiciteit en op specifieke doelgroepen gerichte communicatie is daarbij noodzakelijk.

In het communicatieplan wordt in ieder geval opgenomen:

- De 'Schat van Papendrecht', een soort estafette waarderingprijs voor vrijwilligers. Ook in 2008 zullen steeds meer vrijwilligers dit blijk van waardering ontvangen.
- De sociale kaart is een belangrijk middel om de Wmo te ondersteunen. Heldere publiciteit kan het gebruik van de sociale kaart ondersteunen, zowel in print als digitaal. Bekendheid over beschikbare middelen is een belangrijke voorwaarde voor gebruik ervan.
- Het Wmo loket moet bekendheid krijgen zodat mensen het ook weten te bereiken en kunnen benutten. Ook bij andere elementen uit het beleidsplan zoals de cliëntondersteuning kan door betere communicatie (vaak simpelweg door goed te informeren) een groter gebruik worden gestimuleerd.
- In het beleidsplan is ook sprake van het toepassen van aantal communicatiemiddelen, zoals een jongerensite en een opgroeikrant.
- Wmo is ook bewustwording van de eigen verantwoordelijkheid van inwoners voor het goed functioneren van de samenleving; dit vraagt om een langer lopende publiekscampagne.

2 De prestatievelden & hun samenhang

De Wmo heeft de maatschappelijke ondersteuning waarop gemeenten samenhangend beleid dienen te maken en uit te voeren, verdeeld in negen zogenoemde prestatievelden:

1. bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten;
2. op preventie gericht ondersteunen van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
3. geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers, inclusief steun voor laatstgenoemden bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarmaken
5. bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem;
6. verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem, om hun hun zelfstandig functioneren of deelname aan het maatschappelijk verkeer te behouden en te bevorderen;
7. bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd;
8. bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen;
9. bevorderen van verslavingsbeleid.

De hoofdstukken 3 t/m 9 gaan dieper in op deze min of meer afgebakende aandachtsgebieden. Daarmee is de in een eerste conceptfase gehanteerde thematisering losgelaten; het was namelijk erg ingewikkeld alle Wmo onderwerpen op een logische manier onder te brengen bij de thema's wonen, jeugd en zorg (zoals in procesnotitie werd voorgesteld). Overigens moeten we ons goed realiseren dat vanuit het perspectief van burgers die op het oog goed onderscheiden prestatievelden elkaar onderling sterk (kunnen en/of moeten) beïnvloeden; er zijn ook relaties met bijvoorbeeld ruimtelijke ordening en verkeer- en veiligheidsbeleid.

Voorafgaand aan de individuele bespreking van de prestatievelden staat hieronder een zeker niet volledig overzicht van de onderlinge relaties. Die verwevenheid betekent ook een impliciete opdracht aan de gemeentelijke organisatie om (nog) meer probleem- en oplossingsgericht te werken.

Sociale samenhang en leefbaarheid, samengevat onder de term 'civil society', vormen de kern van de Wmo. Hier ligt de basis voor het realiseren van resultaten op vrijwel alle overige prestatievelden. Door de onderlinge samenhang en betrokkenheid te versterken ontstaat er draagvlak om invulling te geven aan het beroep op vrijwilligerswerk voorafgaand aan professionele inzet.

De inrichting van openbare ruimte en ruimtelijke infrastructuur dient zodanig ontwikkeld te worden dat het uitnodigt tot ontmoeting en interactie. Denk hierbij aan toegankelijkheid, gemoedelijk inrichten en bijvoorbeeld hofjes of afgesloten tuin bij wooncomplexen.

Om op te groeien tot een zelfstandige, volwassen en verantwoordelijke burger is een veilige leefomgeving een voorwaarde (prestatieveld 1). Door voorlichting over de effecten van gedrag op anderen, over manieren om adequaat om te gaan met moeilijke situaties, over hulpverlenende instanties en wat ze doen en door laagdrempelige voorzieningen te bieden, kunnen aanknopingspunten worden gevonden. Hier ligt een duidelijke relatie met prestatieveld 3. Problematiek met handicaps, huiselijk geweld, geestelijke gezondheidszorg, huisvesting en verslaving komt ook bij jongeren voor, waardoor er relaties liggen met prestatievelden 6,7,8 en 9. Om voorzieningen of ondersteuning te verkrijgen is informatie en eventueel advies en/of cliëntondersteuning noodzakelijk. Een fysiek/digitaal/telefonisch loket is essentieel om mensen toe te leiden naar de ondersteuning en specifieke voorzieningen.

De sociale samenhang en leefbaarheid (prestatieveld 1) is evident gerelateerd aan vrijwilligerswerk. Dat geldt ook voor het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen (met beperkingen), zoals prestatieveld 5 beoogt. En het prestatieveld informatie en advies moet tevens goed zijn ingericht voor vrijwilligers en mantelzorgers met het oog op de noodzakelijke ondersteuning. Het zwaartepunt bij de uitvoering van het beleid op prestatieveld 6 rust bij de SDD. Daarnaast bemenst de SDD het fysieke en telefonische Wmo loket: zie het prestatieveld over informatie, advies en cliëntondersteuning. Het loket, waar de verlening van individuele voorzieningen georganiseerd is, is een gemeentelijke verantwoordelijkheid.

3 Bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid

'Het hoeven geen grote dingen te zijn'

Sociale samenhang is de wederzijdse betrokkenheid van burgers (verbindingen tussen mensen, tussen mensen en organisaties en tussen organisaties onderling) en de omvang en de kwaliteit van hun netwerken op buurt- of wijkniveau.

Leefbaarheid is de verzamelterm voor de kwaliteit van het wonen in de buurt of wijk. Die kwaliteit wordt bepaald door het gevoel van veiligheid, de mate waarin mensen zich thuis voelen in de buurt, het oordeel over hun woonomgeving en het oordeel over de aanwezigheid van relevante voorzieningen. In een leefbare wijk is geen plaats voor onveiligheid, vereenzaming, intimidatie, geweld en mishandeling.

3.1 Onze ambitie

We dagen gemeente, burgers en instellingen uit om te werken aan een leefbare en zorgzame buurt of wijk, waarin het voor iedereen prettig wonen is en kwetsbare mensen niet aan hun lot worden overgelaten. Papendrecht moet een aantrekkelijke gemeente zijn voor jong en oud, met of zonder zorgvraag in de binnen- en buitenruimte. Inwoners wonen prettig samen en zij zijn tevreden over hun contacten met andere bewoners. Iedereen helpt naar eigen vermogen mee om de leefbaarheid en het samenleven in hun wijk te bevorderen. In de wijk zijn de algemene voorzieningen voor iedereen toegankelijk dus ook voor inwoners met een beperking (fysiek/verstandelijk/psychisch/sociaal).

3.2 Wat doen we al?

In Papendrecht gaat het redelijk goed met de leefbaarheid in de wijken. Uit de Monitor Leefbaarheid en veiligheid blijkt een score voor de leefbaarheid in Papendrecht van 7,2. Dit ligt hoger dan het gemiddelde in de regio (7,0). Uitgesplitst naar de onderwerpen wijken, algemene voorzieningen, volkshuisvesting bijzondere groepen, sport en jeugd levert dat het volgende beeld op:

3.2.1 Wijken

Het wijkgericht werken is de afgelopen jaren behoorlijk ontwikkeld. Ondermeer ingesteld zijn het wijkgericht onderhoud, het Meldpunt veiligheid, leefbaarheid en onderhoud en enkele wijkplatforms. Er bestaan diverse activiteiten en projecten waarvoor de gemeente faciliteiten biedt, zoals (financiële en/of personele) ondersteuning van straat- en buurtfeesten, wijkplatforms. De gemeente subsidieert een hele reeks organisaties/instellingen en activiteiten gericht op leefbaarheid.

3.2.2 Algemene voorzieningen

We hebben een breed aanbod aan maatschappelijke voorzieningen (verzorgingshuizen, scholen, huisartsenpraktijken) en uiteenlopende verenigingen. Er is een eerste start gemaakt met de ontwikkeling van de Brede School: het schoolgebouw wordt niet alleen gebruikt voor onderwijs maar ook voor ontmoetings- en opvangactiviteiten. Samen met de scholen wordt gezocht naar een goede opzet voor een Brede School in Papendrecht.

3.2.3 Volkshuisvesting bijzondere groepen

Op 29 januari 2007 hebben de gemeenten in de Drechtsteden het convenant 'Gespreide huisvesting en zorg bijzondere groepen' ondertekend. Het voorziet in een methodiek om binnen de Drechtsteden te komen tot een evenwichtige spreiding van voorzieningen voor bijzondere groepen. Zowel het belang van de bijzondere groep (sluit aan bij de doelgroepen van de Wmo) als de draagkracht van een wijk spelen bij deze methodiek een belangrijke rol.

3.2.4 Sport

We hebben in Papendrecht een groot aantal sportclubs. Voor bijzondere groepen is er specifieke aandacht, als aanvulling op de bestaande sportactiviteiten. De clubs leveren een bijdrage aan de oplossing van maatschappelijke problemen zoals bewegingsarmoede, gezondheidsproblemen en sociale uitsluiting. Hierbij is bijzondere aandacht voor kinderen in de basisschoolleeftijd met een motorische achterstand, 55-plussers, en zwemlessen voor de minder validen in Papendrecht.

3.2.5 Jeugd

In Papendrecht zijn er ongeveer 100 speellocaties voor de jeugd. Er is primair onderwijs (openbaar, bijzonder en speciaal onderwijs) en er zijn twee scholen voor het voortgezet onderwijs. Ook hebben we het Jeugdcentrum Interval, voor jongerenactiviteiten.

Er is een ambulante jongerenwerker actief. Hij zorgt voor afstemming tussen de behoeften van de jongeren en de gemeente. Tevens wordt er voor de jeugd geïnvesteerd in de openbare ruimte ten behoeve van jongerenwerk.

Zie verder bijlage 2 voor een opsomming en uitwerking van bestaande activiteiten en projecten.

3.3 Knelpunten benoemen en oplossen

Het is niet alles goud wat er blinkt, dat bleek ook uit de burgerparticipatie. Per onderwerp benoemen we hieronder de gesignaleerde knelpunten. De beschreven doelen houden uiteraard verband met (de oplossing van) de knelpunten. In 'Acties' en 'Meetpunten' geven we aan hoe we de doelen willen bereiken en waar we de resultaten aan afmeten.

3.3.1 Wijken

Over het algemeen komen bewoners in actie als het onderwerp hen direct aangaat. We willen dat bewoners ook initiatieven nemen in het algemeen belang (van straat, buurt of wijk); dit gebeurt in onvoldoende mate. Mede door het ontbreken van professionele ondersteuning krijgen activiteiten/initiatieven van burgers onvoldoende ondersteuning.

3.3.1.2 Doelen

- Bewoners hebben in 2011 minstens evenveel sociale contacten in de wijk als in 2007
- Het aantal extreem geïsoleerde bewoners is in 2011 naar verhouding niet verder toegenomen
- De betrokkenheid van bewoners bij de wijk neemt in de periode 2008-2011 toe
- Het percentage bewoners dat zich inzet voor de wijk blijft gelijk
- Bewoners ervaren in 2011 minder last van jongeren dan in 2007
- Bewoners hebben een actieve inbreng bij het organiseren van de leefbaarheid in de wijk.

3.3.1.3 Acties

- Mensen zijn het meest geïnteresseerd en betrokken in hun eigen omgeving. Het is dus zaak burgers rechtstreeks betrokken te houden bij de ontwikkeling van de wijken; dit is een blijvend aandachtspunt voor de wijken.
- De huidige aanpak van het wijkgericht werken is goed opgezet en effectief, met name wat betreft het wijkonderhoud en de meldingen.
- Voor de ondersteuning van vrijwilligers/bewoners wordt extra capaciteit ingezet.
- Door de extra capaciteit in te zetten voor de ondersteuning van initiatieven van bewoners zullen meer initiatieven van de grond komen en zal de leefbaarheid vergroten.
- Er komt een budget beschikbaar voor het organiseren van activiteiten door de bewoners.
- Per wijk zullen er minimaal twee activiteiten plaatsvinden waarvoor de wijkbewoners worden ondersteund door gemeentelijke inzet.
- Om de overlast van jeugd tegen te gaan wordt extra capaciteit ingezet. Ook de inzet van de extra capaciteit zal afgestemd worden op de behoefte. Uit de praktijk blijkt dat de meeste overlast wordt ervaren in het weekend. Echter de jongerenwerker heeft zijn 18 uur verspreid over de werkweek beschikbaar (ook in avonden).

3.3.1.4 Meetpunten

In 2008 zal een nulmeting plaatsvinden over:

- het aantal sociale contacten
- het aantal bewoners dat zich actief inzet
- de mate van overlast van jongeren door bewoners.

3.3.2 Algemene voorzieningen

We hebben een verouderd accommodatiebestand. Veel gebouwen hebben achterstallig onderhoud en zijn niet meer toegerust op de eisen van deze tijd. Dit geldt in het bijzonder voor de sport- en welzijnsaccommodaties.

3.3.2.1 Doelen

- Bewoners zijn in 2011 minstens zo tevreden over het voorzieningenniveau in de wijk als in 2007
- Er is in 2009 een onderzoek gedaan naar de haalbaarheid en effectiviteit van een wijkcontactcentrum in elke wijk
- Er zijn voor alle leeftijdsgroepen ruimten om elkaar te ontmoeten, waarvan de ruimte is afgestemd op de doelgroep
- Bij verbouw en/of nieuwbouw van accommodaties wordt zoveel mogelijk gelet op multifunctionele mogelijkheden
- Er zijn in 2011 wijkgebonden accommodaties voor onderwijs en voor- en buitenschoolse opvang
- De realisatie van een Brede School(gebouw) aan de Moerbeihof is in 2011 een ver gevorderd stadium of al verwezenlijkt (pilot); in andere onderwijslocaties is de ontwikkeling tot een Brede School volop aan de gang en zo mogelijk zelfs gerealiseerd.
- De renovatie van theater De Willem is in 2009 gerealiseerd.

3.3.2.2 Acties

Op basis van een nulmeting van de staat van onderhoud van de accommodaties (hoe erg is het nu gesteld?), wordt een heroriëntatie gemaakt op het gebouwenbestand. Afhankelijk van een behoeften/wensenonderzoek van verenigingen en organisaties zal duidelijk worden welke vastgoedvoorzieningen behouden, gerenoveerd of opnieuw moeten worden gebouwd.

De gemeente zal de ontwikkeling van Brede Scholen in Papendrecht van harte ondersteunen en bereid zijn het proces tot ontwikkeling ervan niet alleen te regisseren maar ook te faciliteren. De gemeente streeft ernaar om met de schoolbesturen en andere geïnteresseerde partijen tot een gezamenlijke visie en institutioneel profiel te komen, zoals het onderwijs- en zorgprofiel; dit vormt de basis van een voor de wijk passende accommodatie.

Verder zal er een herijking plaatsvinden van het welzijnswerk; streven is om in elke wijk een multifunctionele welzijnsvoorziening (eventueel gekoppeld aan een school) te ontwikkelen.

3.3.2.3 Meetpunten

- Tevredenheid van verschillende leeftijdsgroepen over de aanwezigheid van algemene voorzieningen in de wijk
- De aanwezigheid van wijkgebonden accommodaties
- Het gebruik van algemene ruimten voor multifunctionele doeleinden.

3.3.3 Sport

De sportaccommodaties zijn verouderd en voldoen niet meer aan de (veiligheids)eisen van deze tijd. Sommige sporten kunnen daardoor niet (meer) worden beoefend. Er is beperkte ruimte beschikbaar voor buitensport; het is lastig om aan uitbreidingswensen van sportverenigingen tegemoet te komen. Hierdoor ontstaan wachtlijsten bij de verenigingen..

3.3.3.1 Doelen

- Een nieuw sportcentrum in 2011 bestaande uit een overdekt en een onoverdekt zwembad, twee sporthallen en additionele voorzieningen.
- Door het verstrekken van jeugdsportsubsidies wordt andere jeugd bereikt dan de reguliere leden van de verschillende sportverenigingen.

3.3.3.2 Acties

De vernieuwingen op sportgebied hebben een hoge prioriteit. Het zwembad en de sporthallen zijn aan renovatie en / of nieuwbouw toe. Het zwembad blijft een voorziening voor jong en oud. Er wordt gestreefd naar de realisering van een nieuw sportcentrum bestaande uit een overdekt en een onoverdekt zwembad, twee sporthallen en additionele voorzieningen. Het nieuwe sportcentrum zal in 2011 gereed zijn.

Daarnaast streven we naar een beter gebruik van de buitenruimte, bijvoorbeeld door het aanleggen van kunstgrasvelden. Hierdoor kunnen sporters intensiever gebruik maken van de velden.

De mogelijkheid voor jeugdsportsubsidie wordt actief kenbaar gemaakt bij de diverse lokale sportverenigingen.

3.3.3.3 Meetpunten

- de mate waaraan sportaccommodaties voldoen aan de veiligheidseisen
- de mate van inzetbaarheid van de algemene sportvelden voor diverse doeleinden
- het aantal kinderen dat effectief wordt bereikt voor sportbeoefening.

3.3.4 Jeugd

De inspraak en het meedenken van de jeugd blijft een probleem. Het blijkt in praktijk moeilijk te zijn om aansluiting te vinden en met hen in gesprek te komen. De jongerenwerker heeft een eerste brug geslagen; in de praktijk blijkt dat er meer werk voor hem is dan hij kan uitvoeren.

In principe is de beschikbare openbare ruimte voor alle inwoners van de gemeente bestemd. De gemeente streeft er naar voor alle groepen een aantrekkelijke omgeving te creëren. Voor de jeugd gaat het dan vooral om aantrekkelijke speelplekken, verspreid over de gemeente. Voor de 12+ jeugd gaat het om sport- en speelplekken om leeftijdsgenoten te ontmoeten. Dit laatste is een belangrijke wens van jongeren. Ze hebben behoefte aan plekken waar ze elkaar ongestoord kunnen ontmoeten zonder overlast te veroorzaken of steeds weggestuurd te worden. Jongeren hangen nu soms op plekken waar dit niet wenselijk is. Het ontbreekt echter aan geschikte plekken.

Op dit moment zijn er nog twee horecavoorzieningen voor jongeren in Papendrecht open. Deze voorzieningen zijn vooral voor de leeftijdsgroep 16+. De komst van een discotheek is een reeds lang gekoesterde wens van jongeren.

Voor de groep 12-16 is er geen voorziening in de gemeente waar ze kunnen uitgaan. Incidenteel vervult Interval een functie voor deze leeftijdsgroep. Het aanbod voor deze groep zou uitgebreid kunnen worden.

3.3.4.1 Doelen

- In 2009 in iedere wijk een JOP (jongeren ontmoetingsplek)
- Faciliteiten voor jongeren waar ze elkaar kunnen ontmoeten
- In 2008 is onderzocht welk aanbod Interval voor 12-16 jarigen kan aanbieden
- Voldoende leerwerkplekken voor leerlingen in het beroepsonderwijs (LOC).

3.3.4.2 Acties

- In de eerste plaats krijgt elke wijk een JOP; eind 2009 is dit geregeld. De JOP's zullen in de meeste gevallen gecombineerd worden met sport- en spelvoorzieningen op geschikte locaties. Het realiseren van een JOP is een tijdrovende zaak door de vele procedures en door de weerstand die ze oproepen.

- In elke wijk worden ook één of twee sport- en spelvoorzieningen gerealiseerd voor de oudere jeugd. Dit gebeurt in het kader van de wijkgerichte aanpak van het speelruimtebeleid. Vanuit het wijkgericht werken wordt er ook regelmatig geïnvesteerd in voorzieningen voor de jeugd.
- Wat betreft horeca en andere uitgaansgelegenheden bestaan er geen plannen om de wensen van de jeugd te vervullen. In het centrum is voor 2009 wel een Grand café voorzien, maar dit is geen discotheek en niet specifiek op jongeren gericht. In het verleden zijn er wel pogingen ondernomen om een discotheek in de gemeente te krijgen maar dit heeft tot niets geleid. Aan een aantal voorwaarden moet worden voldaan, voordat dit is te realiseren: een geschikte locatie, een exploitant en bestuurlijk draagvlak. Het realiseren van een discotheek brengt allerlei openbare orde en veiligheidsaspecten met zich mee.
- Binnen Interval kan het aanbod voor de groep 12-16 worden uitgebreid. In 2008 wordt onderzocht of dit wenselijk en mogelijk is en wat hiervoor nodig is.
- Voor een optimale afstemming tussen de jeugd en de gemeente is uitbreiding van het jongerenwerk essentieel.
- Jongeren wordt vertegenwoordiging aangeboden in de Wmo Adviesraad, zodat ze ook hun 'stem' kunnen laten horen.
- Begin 2008 wordt een LOC (Lokaal Onderwijs Centrum) geopend voor de West-Alblasserwaard waarbij scholen en bedrijven samenwerken en leerplekken worden aangeboden.

3.3.4.3 Meetpunten

- tevredenheid van de jeugd over de aanwezigheid van 'ontmoetings'voorzieningen
- tevredenheid van jeugd over het aanbod van activiteiten
- tevredenheid van ouders over het aanbod en de mogelijkheden van sport/spel voor kinderen/jongeren.

3.3.5 Vandalisme

Jaarlijks worden er veel vernielingen aangericht bij openbare gebouwen zoals scholen, sportcomplexen, welzijnsvoorzieningen, kunstwerken, enzovoort. Helaas zien we de laatste jaren een explosieve stijging. Door alle noodzakelijke herstelwerkzaamheden lopen de kosten hiervan enorm op. De politie krijgt geen grip op de (groep) vernielers.

3.3.5.1 Doelen

Vandalisme is moeilijk te kwantificeren. De doelstellingen zouden we als volgt kunnen omschrijven.

- De politie krijgt samen met de gemeente inzicht en grip op het vandalisme
- Verschillende partijen werken actief samen aan het ontmoedigen van vandalisme.

3.3.5.2 Acties

- Als eerste zal inzichtelijk moeten worden gemaakt waarom er een toename van vandalisme is en tegelijkertijd waarom er vandalisme gepleegd wordt. Het vermoeden is dat dit te maken heeft met verveling en alcoholgebruik.
- Er wordt een plan van aanpak opgesteld naar aanleiding van de inventarisatie.
- Door het realiseren van JOP's zal de overlast door jongeren worden beperkt. Dit is een stap die in elk geval wordt gezet; aan JOP's is een uitgesproken behoefte onder de jeugd.
- Bij het beheersen van de omvang van het vandalisme is samenwerking tussen verschillende partijen van groot belang: de jongerenwerker, de wijkplatforms, de politie en de gemeente.

3.3.5.3 Meetpunten

- aantal meldingen van vandalisme
- herstelkosten vandalisme.

4 Ondersteuning jongeren en ouders

‘Wij praten hier met ruim tien mensen over het onderwerp, en maar één van ons werkt dagelijks met de doelgroep - en dan ook nog eens voor 18 uur per week, waarvan de helft opgaat aan papierwerk!’

In prestatieveld 2 van de Wmo gaat het om op preventie gerichte ondersteuning van jongeren met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden. Doelgroep zijn jongeren en hun ouders met een verhoogd risico op ontwikkelingsachterstanden, schooluitval, criminaliteit en/of problemen rondom de thuissituatie; mensen voor wie zorg op grond van de Wet op de Jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden. Dit beleidsterrein geldt als aanvulling op andere wetgeving over jongeren. Belangrijke onderwerpen zijn:

- informatie en advies
- signaleren van problemen: hierbij gaat het om de coördinatie tussen signalerende instanties
- toegang tot het hulpaanbod: heeft betrekking op het totale lokale en regionale hulpaanbod, zoals VVE-(voorschoolse educatie), onderwijsachterstanden- en HALT-voorzieningen
- licht pedagogische hulp: het bieden van opvoedingsondersteuning aan ouders en gezinnen waar problemen zijn of dreigen te ontstaan en schoolmaatschappelijk werk
- coördinatie van zorg: afstemmen en daar waar mogelijk het bundelen van zorg in het geval dat meerdere hulpsoorten nodig zijn om een jeugdige of een gezin te ondersteunen en voorzover dit niet reeds onder de Wcpv (Wet collectieve preventie volksgezondheid) is gebracht.

4.1 Onze ambitie

Papendrecht wil zich blijvend ontwikkelen als aantrekkelijke woongemeente waar alle jongeren van 0-18 jaar optimaal gebruik kunnen maken van de diensten en de voorzieningen op het brede welzijnsterrein. Bijzondere aandacht gaat hierbij uit naar die (groepen van) jongeren die op enige wijze bedreigd worden in hun ontwikkeling. Het beleid is erop gericht dat jongeren zo snel en zo vroeg mogelijk een aanbod binnen het preventieve lokale jeugdbeleid krijgen. Op die manier wordt voorkomen dat problemen groter worden en dat een beroep op Bureau Jeugdzorg moet worden gedaan.

Het beleid is gericht op het in stand houden en ontwikkelen van een sociale infrastructuur die maatschappelijke participatie van jongeren zoveel mogelijk stimuleert. Ontwikkelingsachterstanden en (school)uitval onder jongeren wordt voorkomen; er zijn geen jongeren of ouders die ongezien buiten de boot vallen. Er wordt adequaat en snel hulp geboden aan kinderen, jongeren en gezinnen die dat nodig hebben. Zo kunnen jongeren gezond en kansrijk opgroeien.

4.2 Wat doen we al?

De gemeente Papendrecht heeft al veel geheel of gedeeltelijk gerealiseerd rond signalering, coördinatie en opvoedingsondersteuning en het preventieve hulpaanbod. Dit gaat dan vaak om gezinnen en jongeren waar zich bepaalde risico's voordoen of waar meerdere problemen samenkomen. Doel is het aanbod zo jong en zo vroeg mogelijk in te zetten. Op deze manier kunnen grotere problemen en een zwaardere zorgvraag op latere leeftijd voorkomen worden. Voor een deel gebeurt dit in Drechtstedenverband en met middelen van derden.

Meer aandacht zal nodig zijn voor informatie en advies en opvoedingsondersteuning aan de groep die een algemene behoefte hieraan heeft. Het betreft hier een groep die (nog) niet met grote problemen geconfronteerd wordt. Het is van belang een laagdrempelige voorziening te creëren, bijvoorbeeld bij het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Binnen de subsidierelaties worden deze projecten/activiteiten uitgevoerd:

Informatie en advies

- Jongerensite (i.o)
- Opgroeikrant

Signaleren

- Signaleringsnetwerken 0-12 en 12-18; dit is een samenwerkingsverband met maatschappelijke organisaties en de gemeente om zo vroeg mogelijk tot actie te kunnen komen bij dreigende uitval

Toegang tot het hulpaanbod

- Halt
- Jeugd GezondheidsZorg (Rivas en GGD)
- Jeugdmaatschappelijk Werk
- Schoolmaatschappelijk werk (SMW)
- Jeugd Preventie Team (JPT)

Licht pedagogische hulp

- Stevig ouderschap
- Project risicogezinnen
- Schoolmaatschappelijk werk (SMW)
- Gemeenschappen that Care/Veilig opgroeien
- Bureau Leerplicht en voortijdig schoolverlaten

Coördinatie van zorg

- Gezinscoach begeleiding bij gezinnen met meervoudige problematiek
- Signaleringsnetwerken

Zie bijlage 2 voor een beschrijving van de hierboven genoemde projecten/activiteiten binnen Papendrecht.

4.3 Knelpunten benoemen en oplossen

De hieronder genoemde knelpunten voor informatie en advies, signaleren, toegang tot het hulpaanbod, licht pedagogische hulp en coördinatie van zorg zijn niet per onderwerp uitgesplitst. De respectievelijke 'Doelen', 'Acties' en eventuele 'Meetpunten' zijn vervolgens per onderwerp aangegeven.

- Er blijkt onvoldoende samenwerking te zijn binnen het netwerk van organisaties. Het leidt tot versnippering en kost onnodig veel (kostbare) tijd om af te stemmen en om jongeren vervolgens op tijd te kunnen helpen.
- Het ambulant jongerenwerk is ook al genoemd in prestatieveld 1. Er is onvoldoende capaciteit om (overlast gevende) jongeren op te zoeken. Daarnaast veroorzaken de jongeren de meeste overlast in het weekend en dat is het moment dat de jongerenwerker niet wordt ingezet.
- Er is onvoldoende inzicht in de bestaande diensten en producten van de verschillende organisaties die werkzaam zijn in het jeugdwerk. Een goede en bruikbare sociale kaart ontbreekt.
- Voor jongeren en hun ouders is het werkveld van de hulpverlening moeilijk te doorgronden. Er is geen algemeen punt waar ze alle noodzakelijke informatie kunnen vinden.
- Er is weinig cursusaanbod voor opvoedingsondersteuning, terwijl dit een effectief instrument lijkt om ouders te ondersteunen. Er is niet inzichtelijk welke behoefte hieraan is.
- Op dit moment vallen er nog teveel jongeren uit bij het beroepsonderwijs. Dit moet teruggedrongen worden om maatschappelijke uitval te voorkomen.
- In het kabinet is het beleidsveld jeugdzorg één van de speerpunten, hierin staan de ontwikkelingen van Centrum voor jeugd en gezin centraal.

- Het onderwijs heeft een belangrijke (zelfstandige) taak bij de ondersteuning van opvoeding. Daarnaast moeten zij ook nauw samenwerken met andere organisaties in multidisciplinaire teams waarin signalering, gerichte casusbespreking en een afstemming van de aanpak plaatsvindt.

4.3.1 Informatie en advies

4.3.1.1 Doelstellingen

- Alle jongeren en ouders met ondersteuningsbehoefte (gerelateerd aan problemen met opgroeien/opvoeden) kunnen informatie en advies krijgen op een centraal punt in Papendrecht
- Er wordt een informatiepunt opgericht, dat aansluit bij de belevingswereld van jongeren, waar jongeren en ouders alle informatie en advies kunnen vinden waaraan behoefte is bij het opgroeien/opvoeden
- Uiterlijk in 2011 is er in Papendrecht een centrum voor Jeugd en Gezin
- Alle ouders en jongeren zijn tevreden over de beschikbaarheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen op het terrein van opvoeden en opgroeien

4.3.1.2 Acties

Het vormgeven van een centrum voor jeugd en gezin met aandacht voor laagdrempelige en centrale informatie/adviesfunctie en bij voorkeur gecombineerd/gehuisvest met de Brede School. In prestatieveld 3 wordt uitgebreid ingegaan op de sociale kaart. Bij de uitwerking hiervan wordt ook het item jeugd hierin meegenomen

4.3.2 Signaleren en toegang tot het hulpaanbod

4.3.2.1 Doelen

- In 2008 is er een sluitende signaleringsstructuur voor jongeren van 0-18 jaar
- In 2008 is het niet-bereik van het consultatiebureau geanalyseerd en zijn er maatregelen genomen om het niet-bereik te verkleinen.
- Ouders jongeren en professionals zijn tevreden over de geboden ondersteuning

4.3.2.2 Acties

Als gemeente hebben we een regierol als het gaat om het organiseren van de signaleringsnetwerken (GGD, onderwijs, Buro Leerplicht & vroegtijdig schoolverlaten, JGZ, politie, enzovoort). Bij de inrichting van de signaleringsnetwerken wordt een coördinator (van het school maatschappelijk werk) ingezet om te zorgen voor een goede afhandeling van ingebrachte casussen. Er wordt subsidie verleend voor deze coördinator. Na 2008 wordt deze signaleringsstructuur geëvalueerd. Ook zullen er goede afspraken worden gemaakt met bureau Jeugdzorg voor een sluitende ketenaanpak.

4.3.3 Licht pedagogische hulp

4.3.3.1 Doelen

- Er is in 2011 een laagdrempelige voorziening voor opvoeders en jongeren
- Het aantal voortijdig schoolverlaters is in 2011 gehalveerd ten opzichte van 2006

4.3.3.2 Acties

In 2008 wordt onderzoek gedaan naar de behoeften van ouders aan opvoedingsondersteuning; dit onderzoek richt zich specifiek op de behoefte aan cursussen.

4.3.4 Coördinatie van zorg

4.3.4.1 Doelen

- In 2008 zijn de signaleringsnetwerken operationeel waarin de zorg gecoördineerd wordt
- In 2008 hebben de instellingen die betrokken zijn bij onderwijsachterstandenbeleid een samenwerkingsovereenkomst afgesloten.

4.3.4.2 Acties

Zie de beschreven actiepunten bij 4.3.2.2

4.3.4 Meetpunten

- de aanwezigheid van een centrum voor jeugd en gezin in 2011
- Laagdrempelige voorziening voor informatie en advies over opgroeien en opvoeden in 2011
- Uitgevoerd tevredenheidsonderzoek onder ouders en jongeren in 2009 over het hulpaanbod
- Functionerende signaleringsnetwerken 0-12 en 13-18 in 2008
- In 2008 is er een analyse beschikbaar van het niet-bereik van consultatiebureau.

5 Informatie, advies en cliëntondersteuning

'Waar moet ik met welke vraag naar toe?'

Om burgers de weg te wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning is informatie, advies en cliëntondersteuning onontbeerlijk. Informatie kan persoonlijk, schriftelijk of digitaal worden overgedragen, bij advisering gaat het om persoonlijk advies en vraagverheldering is een belangrijk onderdeel van de adviesfunctie.

Cliëntondersteuning gaat een stap verder dan informatie en advies en richt zich op mensen die voor een vraag of een situatie staan die zo complex is dat zij het niet zelf of met hun omgeving kunnen oplossen.

5.1 Onze ambitie

Beschikbaarheid en toegankelijkheid van informatie is een voorwaarde voor zelfstandig functioneren van mensen die zorg of ondersteuning nodig hebben. Er is in onze samenleving enorm veel informatie beschikbaar. Het grootste probleem is het toegankelijk maken daarvan.

De gemeente wil de informatievoorziening over maatschappelijke ondersteuning voor inwoners op een centrale plek toegankelijk te maken.

We laten ons leiden door de één loket gedachte. Een laagdrempelig, goed bereikbaar Wmo loket waar mensen voor alle Wmo vragen terecht kunnen. Ze worden geholpen door professionals met ruime kennis van de lokale situatie (producten en diensten) die in staat zijn de vraag achter de vraag te herkennen. De burger hoeft in principe maar éénmaal naar het loket te komen om over een breed terrein van voorzieningen/ondersteuning informatie en advies te krijgen.

Zo nodig wordt de vraag doorgestuurd, nooit de vrager.

We onderschrijven wat in het beleidskader Wmo Drechtsteden staat over de informatie- en adviesfunctie:

- *Elke gemeente is verantwoordelijk voor de inrichting van zijn eigen Wmo loket. De individuele gemeente coördineert het tot stand komen van het lokale loket in nauw overleg met de SDD. De SDD heeft in het lokale loket alleen de regie over die zaken die de taken van de SDD betreffen*
- *We kiezen voor een breed en diep loket waarin ook het Centrum Indicatiestelling Zorg een plaats krijgt. Het loket krijgt vele functies en voldoet aan de in dit beleidskader genoemde kwaliteitseisen. De invulling is aan de individuele gemeente. We kiezen voor een actieve informatievoorziening die alle doelgroepen bereikt. Bij de realisatie van het Wmo loket hanteren wij een groeimodel. Elke gemeente bepaalt zelf welke instellingen ze bij het loket willen betrekken (geen zorgaanbieders).*

5.2 Wat doen we al?

Tot 1 januari 2007 was er een zorgloket in het gemeentehuis waar informatie en advies werd gegeven over alle vragen met betrekking tot de sociale zekerheid. Door de overgang van sociale zaken naar de Sociale Dienst Drechtsteden heeft hier ook een verandering plaatsgevonden. De naam van het zorgloket is gewijzigd in 'Wmo loket'; dat wordt bemenst door SDD-medewerkers. Op dit moment is het een 'smal' loket, met de mogelijkheid om uit te groeien tot een volwaardig loket met alle gewenste functies.

Nota bene: de Stichting Welzijn Ouderen Papendrecht (SWOP) en de gemeentebibliotheek geven ook informatie over maatschappelijke voorzieningen (zorg/welzijn).

De volgende organisaties bieden cliëntondersteuning:

- MEE - voor mensen met een beperking
- Stichting Welzijn Ouderen zet ouderenadviseurs in bij senioren
- Steunpunt Grote Rivieren (GGZ)
- Algemeen maatschappelijk werk Rivas.

Zie bijlage 2 voor een beschrijving van de hierboven genoemde projecten/activiteiten binnen Papendrecht.

5.3 Knelpunten benoemen en oplossen

Hieronder benoemen we eerst de gesignaleerde knelpunten. De erna beschreven 'Doelen' houden uiteraard verband met (de oplossing van) die knelpunten. In 'Acties' en 'Meetpunten' geven we aan hoe we de doelen willen bereiken en waar we de resultaten aan afmeten.

- Zowel voor inwoners, organisaties en instellingen is een goede sociale kaart een essentieel instrument om inzicht te hebben in de aangeboden diensten en voorzieningen. Ook voor een goede adviserende rol in het loket is deze sociale kaart onmisbaar. De sociale kaart moet inzichtelijk maken welke instelling/organisatie een bepaalde voorziening/dienst heeft voor (bepaalde groepen) van inwoners en welke criteria daarvoor gelden om er gebruik van te kunnen maken.
- De digitale informatievoorziening is beperkt. Er wordt op dit moment regionaal gewerkt aan een basispakket met productbeschrijvingen. Daar moet vervolgens een lokale slag voor gemaakt worden, zodat deze voor de Papendrechtters volledig en bruikbaar is. Dit gaat samen op met het ontwikkelen van de algemene sociale kaart.
- Op dit moment blijkt de weg naar het serviceloket geen 'begrip' te zijn onder de inwoners. Het heeft het imago dat het alleen voor ouderen en mensen met een handicap bedoeld is, dit in tegenstelling tot waarvoor het serviceloket bedoeld is. Het serviceloket is 'smal' gestart en zal verbreed en verdiept moeten worden, en de mensen moeten het kunnen vinden.
- Uit richtlijnen blijkt dat er één informatiepunt (fysiek contact) moet zijn per 10.000 inwoners. Dit betekent dat er voor Papendrecht drie steunpunten zouden moeten zijn. In praktijk blijkt er een steunpunt voor ouderen gevestigd te zijn bij SWOP en is het serviceloket in het gemeentehuis geopend. Dit is onvoldoende voor de kwaliteit van bereikbaarheid. Dit wil niet zeggen dat er drie loketten 24-uur per dag geopend moeten zijn; het gaat erom dat mensen in hun eigen woonomgeving advies en informatie kunnen krijgen.
- Internet en andere digitaliserende ontwikkelingen voeden de gedachte dat een fysiek loket niet meer nodig zal zijn in de nabije toekomst. Echter, op dit moment is er duidelijk behoefte aan persoonlijk contact met een adviseur. Mede gelet op de grotere doelgroep 65+ binnen Papendrecht is het fysieke contact essentieel. We willen met de Wmo de individualisering tegengaan, maar tegelijkertijd is er de trend om vragen van inwoners zo efficiënt mogelijk te beantwoorden en het liefst met zo min mogelijke fysieke inspanning (denk aan de ontwikkeling van de Klant Contact Centers, digitale loket). Het persoonlijk contact met een deskundige blijft een effectieve manier van informatieverstrekking die niet is weg te denken.
- Cliëntondersteuning wordt nu door verschillende organisaties geboden, onder andere door SWOP (advisering en ondersteuning aan ouderen), MEE (advisering en ondersteuning aan mensen met een beperking), Steunpunt Grote Rivieren (GGZ) en Algemeen maatschappelijk werk Rivas. Het huidige aanbod van cliëntondersteuning is dus versnipperd en divers. Het ontbreekt aan een duidelijke structuur en samenwerking tussen de organisaties waardoor de uitwisseling van kennis en methodiek beperkt is en innovatieve oplossingen uitblijven.
- Ook bij cliëntondersteuning wordt de sociale kaart node gemist. De verschillende organisaties zijn onvoldoende op de hoogte van de activiteiten/diensten/initiatieven in de regio om effectief samen te werken of zelfs maar door te kunnen verwijzen.
- De verschillende voordeuren, aanmeldprocedures en intakes maken het voor de cliënten niet eenvoudig en toegankelijk. Niet transparant en niet logisch voor de burger.

5.3.1 Doelen

- In 2008 wordt er gewerkt aan verbetering, verbreding en verdieping van de serviceloketten
- In 2011 weet 60% van alle inwoners van de gemeente weten waar ze informatie en advies kunnen krijgen over vragen over wonen, zorg en welzijn en wat ze kunnen verwachten
- Van de geholpen burgers is in 2011 85% tevreden met de geboden informatie, advies en dienstverlening
- Er is per 01-01-2009 een volledige lokale Sociale kaart die voor iedereen eenvoudig te bereiken en gebruiken is
- In 2010 zijn er 3 contact/steunpunten waar informatie en advies gegeven wordt over maatschappelijke ondersteuning.

5.3.2 Acties

In 2008 wordt er zowel in regionaal als in lokaal verband verder gewerkt aan de ontwikkeling van de serviceloketten. In de regio wordt een basisconcept ontwikkeld dat lokaal kan worden verfijnd.

Uitgangspunt is om het Wmo loket in te richten als Zorgloket waarbij informatie en advies over zowel Wmo als Wwb gerelateerde producten en diensten wordt gegeven (Bijzondere bijstand, minimaregelingen, schuldhulpverlening, kinderopvang, wet inburgering, individuele verstrekkingen Wmo). Het is een groeimodel waarbij specifieke aandacht zal zijn voor de doorlooptijd van de ontwikkelingen.

De manier waarop cliëntondersteuning geboden zal worden hangt af van de samenwerking en afspraken die gemaakt worden met de betrokken lokale organisaties/instellingen. De gemeente neemt de regie bij de samenwerking met lokaal actieve organisaties/instellingen om het Wmo loket en steunpunten met betrekking tot informatie/advies en cliëntondersteuning vorm te geven. Om effectief te kunnen werken is het belangrijk dat voorzieningen voor cliëntondersteuning beschikken over goede (lokale) netwerken met de instellingen en contacten onderhouden met organisaties waar ze informatie over bieden en naar verwijzen.

We zetten de beschikbaarheid van een goed bruikbare sociale kaart hoog op de agenda. Tijdens de slotbijeenkoms van de burgerparticipatie is een begin gemaakt met de inventarisatie van lokale initiatieven. Dit project zal een actief vervolg krijgen, zodat begin 2009 een degelijke en bruikbare sociale kaart van Papendrecht voorhanden is. Voor zowel het opzetten en verder uitvoeren van het project als voor het onderhoud van de sociale kaart moeten middelen beschikbaar worden gesteld. Het betreft een zeer intensief project dat van essentieel belang is voor het informeren en voor het leggen van verbindingen.

Op korte termijn worden de medewerkers van de SDD bijgeschoold over de mogelijkheden die op alle prestatievelden lokaal en regionaal beschikbaar. Zo realiseren we de ambitie van de deskundige medewerker.

Om inwoners bij het loket te krijgen wanneer dat nodig is, moeten ze op de hoogte zijn van het bestaan ervan. In ieder geval moet dit loket voor iedereen eenvoudig te vinden en bereikbaar te zijn (fysiek/telefonisch/digitaal). Er zal een communicatiecampagne gestart worden op het moment dat het serviceloket voldoende is toegerust om de 'brede' vragen te kunnen beantwoorden.

Naast het centrale Wmo loket zullen de mogelijkheden tot informatie/steunpunten in wijken verder worden onderzocht. Ook de verhouding hiervan tot de woonservicezones.

5.3.3 Meetpunten

- Aantal informatie-/adviesvragen per loket/steunpunt
- Het gebruik van het loket voor cliëntondersteuning
- Tevredenheid over de informatieverstrekking over wonen, welzijn en zorg
- Tevredenheid over de cliëntondersteuning
- Tevredenheid over de dienstverlening.

6 Ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers

‘Organisaties moeten niet neerkijken op mensen die wel eens iets willen doen, alsof het geen volwaardige vrijwilligers zouden zijn’

Mantelzorg is zorg die verleend wordt aan iemand in de naaste omgeving, waarbij de sociale relatie de basis vormt voor het verlenen van hulp. De mantelzorger is geen professionele zorgverlener, maar geeft de zorg omdat hij een persoonlijke band heeft met degene voor wie hij zorgt. Mantelzorg is niet de gebruikelijke zorg die wel van gezinsleden mag worden verwacht en een mantelzorger is ook wat anders dan een vrijwilliger.

Ondersteuning van mantelzorgers is een nieuwe taak voor de gemeente.

Ondersteuning van *vrijwilligers* viel al onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten, maar is door deze wet extra kracht bijgezet. Vrijwilligers zijn mensen die onbetaald werkzaamheden verrichten ten behoeve van de samenleving. Vrijwilligerswerk komt in alle sectoren van de samenleving voor en is divers van aard.

In Papendrecht was in 2005 39% van de inwoners actief als vrijwilliger. Er blijken meer vrijwilligers actief te zijn dan in 2002 (37%) - bron: 'Inkomens en maatschappelijke participatie in Papendrecht 2005'.

Sinds 2004 is het steunpunt vrijwilligerswerk actief in Papendrecht. Vanuit het steunpunt worden verschillende activiteiten opgezet die gericht zijn op het ondersteunen en versterken van het vrijwilligerswerk

Mantelzorgers en vrijwilligers vervullen een onmisbare rol in de zorg en dienstverlening aan (zorgbehoevende) mensen en de samenleving. Een vrijwilliger/mantelzorger is zowel een gever als een ontvanger van diensten in de samenleving.

6.1 Onze ambitie

Papendrecht vindt het werk van mantelzorgers en vrijwilligers van groot belang. Daarom willen wij ook inzetten op een kwalitatief goede ondersteuning van deze groepen:

- Mantelzorgers moeten waar het nodig is ondersteuning krijgen die zij nodig hebben om de zorgverlening vol te kunnen houden.
- Papendrechters die zich vrijwillig inzetten voor een ander en/of de samenleving zich voldoende ondersteund voelen.
- Het aantal vrijwilligers omhoog en we moeten de trend van toenemende vergrijzing onder vrijwilligers ombuigen; meer jonge) mensen moeten zich aangesproken voelen om vrijwilligerswerk te gaan doen.

6.2 Wat doen we al?

Mantelzorgondersteuning

Mantelzorgondersteuning is misschien formeel een nieuwe taak van de gemeente, er zijn reeds vele ondersteuningsactiviteiten door diverse zorg- en welzijnsorganisaties, zoals:

- SWOP biedt individuele (mantelzorg)ondersteuning en geeft informatie en advies.
- MEE, steunpunt Informele Zorg, ondersteunt mantelzorgers met advies, informatie en cursussen. Voor de praktische ondersteuning van mantelzorgers (respijt zorg) maken zij gebruik van vrijwilligers.
- Grote Rivieren, biedt ondersteuning aan de mantelzorgers van mensen met een psychische beperking.

Mogelijke rollen voor de gemeente in mantelzorgondersteuning zijn:

1. leiden naar advies en ondersteuning
2. informatie en advies geven
3. bieden van scholing, bijvoorbeeld over tiltechnieken of administratie over 'persoonsgebonden budgetten'
4. koppelen van vrijwilligers en mantelzorgers.

VRIJWILLIGERS

In 2004 is PAD (Participatie en Activering Drechtsteden) gestart met een aantal projecten ter versterking van het vrijwilligerswerk in Papendrecht. Het Steunpunt Vrijwilligerswerk is gehuisvest in de bibliotheek. Dit steunpunt zorgt voor werving van vrijwilligers, het onderhouden van een vacaturebank voor vrijwilligers en het geven van informatie & advies.

Leerlingen van het Willem de Zwijger College kunnen een maatschappelijke stage doen. Het steunpunt biedt ondersteuning tijdens het project.

Jaarlijks zet het steunpunt één of meerdere projecten op die het vrijwilligerswerk nieuwe impulsen geven. In 2006 is bijvoorbeeld voor het eerst meegedaan aan de landelijke MADD dag in november. Het doel van de dag is vrijwilligerswerk te promoten en meer bekendheid te geven. Daarnaast is het de bedoeling nieuwe vrijwilligers te werven. In 2007 wordt opnieuw een MADD dag georganiseerd.

Via het stimuleringsfonds krijgt het vrijwilligerswerk een tastbaar blijk van waardering. Jaarlijks is er € 2500 beschikbaar voor de vrijwilligersorganisaties. De organisaties kunnen één keer per jaar zaken aanmelden voor het fonds. Het project moet een bijdrage leveren aan het versterken van vrijwilligerswerk.

6.3 Knelpunten benoemen en oplossen

De hieronder genoemde knelpunten zijn per onderwerp uitgesplitst en worden gevolgd door respectievelijk de 'Doelen', 'Acties' en eventuele 'Meetpunten'.

6.3.1 Mantelzorgondersteuning

De deskundigheid van de mantelzorgondersteuning is opgebouwd door de consultants van MEE; zij bezitten de expertise om mantelzorgers te ondersteunen.

Het is duidelijk dat we nog meer moeten voorzien in de ondersteuningsbehoeften van mantelzorgers. Lange tijd zijn er verschillende producten aangeboden aan mantelzorgers. Door de landelijke ontwikkelingen en de erkende positie van mantelzorgers is sprake van een omschakeling van een aanboderichte naar een vraaggerichte dienstverlening.

Op dit moment is niet in beeld of de aangeboden ondersteuningsactiviteiten toereikend zijn in aantal en soort. Voeren we het juiste ondersteuningsbeleid?

Er moet blijvende aandacht zijn voor de signalering van mantelzorgers. Verschillende groepen mantelzorgers, zoals de werkende en de jonge mantelzorger, zijn over het algemeen moeilijk te bereiken. Het is essentieel om de behoeften van alle groepen mantelzorgers in beeld te krijgen en te houden en te voorzien in hun specifieke behoeften.

Mantelzorgers weten vaak niet dat zij mantelzorger zijn en zullen daarom niet snel om ondersteuning vragen. Het risico van overbelasting is manifest, door de langdurige en intensieve zorg die ze bieden, of door de combinatie met school en/of werk.

Uit de praktijk blijkt dat het aanbod van de (in)formele respijtzorg (vervangende zorg ter ontlasting van de mantelzorger) zowel binnenshuis als buitenshuis ontoereikend is. Hierdoor raken mantelzorgers overbelast en vallen uit. Daarnaast neemt de druk op de AWBZ onnodig toe.

De informele respijtzorg wordt momenteel geboden door vrijwilligers; hiervoor hoeft dus geen indicatie te worden gesteld. Het gaat veelal om het toezicht houden bij iemand, zonder dat er sprake is van een zorgcomponent; een vaak langdurige structurele vorm van informele respijtzorg. De bemiddeling tussen ondersteuningvrager en ondersteuningbieder gebeurt door MEE.

De formele respijtzorg wordt door professionals verleend. Dit kan zowel in de eigen woning, als in een logeershuis (tijdelijke opname). Hierbij gaat het om functies zoals hulp bij medicatie, wassen en aankleden, met duidelijke zorgaspecten dus. Er is een indicatie nodig voor deze vorm van respijtzorg. De verschillende maatschappelijke partijen weten niet wat de mogelijkheden zijn voor de ondersteuning van mantelzorgers. Ook de signalerings- en doorverwijzingmogelijkheden worden niet optimaal benut.

6.3.1.1 Doelen

- In 2009 is het meerjarige beleid rondom mantelzorgondersteuning geformuleerd en vastgesteld
- Maatschappelijke organisaties hebben oog voor de mantelzorgers als specifieke doelgroep
- Verbetering van preventie overbelasting mantelzorgers
- Het aanbod van mantelzorgondersteuning sluit aan bij hun behoefte
- Mantelzorgers worden via verschillende kanalen bereikt (zodat ze zich herkennen als mantelzorger), om ze vervolgens te kunnen informeren over de mogelijkheden.

6.3.1.2 Acties

De gemeenten van de Drechtsteden hebben besloten om door middel van vijf pilot projecten kennis en ervaring op te doen met nieuwe vormen van mantelzorgondersteuning. De opgedane kennis en ervaring uit de pilot projecten dient als input voor de lokale beleidsontwikkeling op dit prestatieveld. Deze pilot projecten worden gefinancierd uit éénmalige 'extra CVTM-middelen' (coördinatie vrijwillige mantelzorg en thuiszorg) en lopen van oktober 2007 tot oktober 2008.

De pilots

<i>Thema</i>	<i>Pilot</i>	<i>Toelichting</i>
Informatie & advies	Verbinding prestatieveld 4 aan het Wmo-loket	De algemene informatie en adviesfunctie wordt gepositioneerd in het lokale Wmo loket. Hierbij is goede afstemming tussen frontoffice van het loket met de backoffice (bijv. maatschappelijke organisaties) noodzakelijk. Deze pilot wordt in Sliedrecht uitgevoerd.
Opleiding	Ontwikkelen van cursussen voor mantelzorgers en vrijwilligers.	Op grond van een behoefteonderzoek bij de doelgroep wordt een cursusaanbod . Pilot uitgezet over alle Drechtsteden
Bewustwording	Stimuleren van solidariteit tussen generaties ten aanzien van zorg en ondersteuning.	De burger wordt zoveel mogelijk geprikkeld om zelf de zorg/ondersteuning te organiseren. Hierbij is het van belang dat de verschillende generaties solidair zijn met elkaar en dat ook blijven . Pilot in Dordrecht
Wijkgerichte Ondersteuning	Woonservice in de wijken; Koppeling Awbz, Wmo Wwb, informele zorg in wijken. Voor preventie, informatie en advies, respijtzorg, enzovoort.	Aanbieden en koppelen van voorzieningen voor mantelzorgers en vrijwillige verzorgers in de wijk. Afstemming tussen wonen-, zorg- en welzijnsorganisaties zal optimaal gecombineerd moeten worden. Link met de inrichting van woonservicezones. Pilot in Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht
Ketenaanpak mantelzorg	Een thuiszorgorganisatie als regievoerder voor ketensamenwerking op het terrein van mantelzorgondersteuning	Het steunpunt is in Zuid-Holland Zuid ondergebracht bij MEE. In andere delen van Nederland is dit ondergebracht bij thuiszorgorganisaties. In deze pilot wordt gezocht naar de beste aansluiting van het steunpunt met de mantelzorgers. Pilot in Papendrecht/Alblasserdam

Naast deze pilots start in Drechtstedenverband een communicatiecampagne (ontwikkelen van Mantelzorggids, mediacampagne) over bewustwording rond en informatie voor mantelzorgondersteuning en vrijwillige inzet.

Lokaal richten we ons in 2008, samen met onder andere Bureau leerplicht en vroegtijdig schoolverlaten en de scholen, op de manier van het signaleren en doorgeleiden van jonge mantelzorgers,

Vrijwilligers zetten zich met een bepaalde regelmaat in voor een ondersteuningsbehoevende. In samenwerking met MEE zullen we in 2008-2009 ons sterk inzetten op het matchen van vrijwilligers die respijtzorg willen en kunnen leveren met de mensen die respijtzorg nodig hebben.

Op dit moment is er ook behoefte aan vrijwilligers die onverwacht en over het algemeen eenmalig ingezet kunnen worden. Over het algemeen zijn mantelzorgers erg zorgvuldig in hun planning, maar onverwachte situaties komen voor. Zoals een mantelzorger die wordt meegevraagd naar het theater omdat er een kaartje over is, maar niet kan omdat er niemand is die de zorg over kan nemen. Voor deze onverwachte en op dit moment moeilijk realiseerbare inzet zullen ook initiatieven ontwikkeld worden in samenwerking met onder andere MEE en Rivas (crossroads).

Goede initiatieven voor mantelzorgondersteuning kunnen ook gestimuleerd worden door verstrekking van financiële middelen.

6.3.1.3 Meetpunten

- Aandeel mantelzorgers
- Aantal adviezen/doorverwijzingen van mantelzorgers door het Wmo-loket (telefonisch, fysiek)
- Mate van belasting mantelzorgers
- Aandeel personen dat gebruik maakt van respijtzorg
- Tevredenheid van mantelzorgers

6.3.2 Vrijwilligersbeleid

Geconstateerd kan worden dat er een tekort is aan vrijwilligers op allerlei gebied zoals zorg, welzijn en jeugd. Bovendien is het vrijwilligersbestand aan het vergrijzen. Het is belangrijk dat er (vooral meer jonge) vrijwilligers bijkomen.

Er is ook weinig belangstelling voor deskundigheidsbevordering, waardoor er geen bijeenkomsten of cursussen meer worden georganiseerd in Papendrecht. Mensen blijken zich niet structureel te willen binden aan een vereniging, wat de deskundigheidsbevordering bemoeilijkt. Voor incidentele inzet zijn mensen over het algemeen sneller bereid zich in te spannen.

6.3.2.1 Doelen

- Meer jongeren doen vrijwilligerswerk
- Pilots opstarten voor het doen van tijdelijk vrijwilligerswerk in de vorm van klussen
- Waardering voor vrijwilligers vorm geven
- Verbindingen organiseren tussen ondernemers en vrijwilligers/welzijnsorganisaties
- Meer vrijwilligers die zich voor respijtzorg inzetten

6.3.2.2 Acties

We zullen organisaties informeren over de mogelijkheden van de vrijwilligerspas van de Drechtsteden. Daarnaast gaan we meer werk maken van verenigingsondersteuning gericht op de wet- en regelgeving, zodat vrijwilligers minder inspanning hoeven te leveren om hier vertrouwd mee te raken.

Samen met het PAD zal onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn om nieuwe (jongere!) doelgroepen voor het vrijwilligerswerk te interesseren.

Bovendien zal bekeken worden in hoeverre bedrijven en scholen betrokken kunnen worden bij het stimuleren/ondersteunen van vrijwilligerswerk of het werven van nieuwe vrijwilligers.

Er komen nulmetingen en vervolgmetingen om de aantallen vrijwilligers vast te stellen zodat we het effect van bovenstaande initiatieven kunnen evaleren.

Zoals ook al bij de mantelzorgondersteuning is aangegeven, zal er bijzondere aandacht zijn voor het werven van en ondersteunen van vrijwilligers die respijtzorg (willen gaan) leveren. Deze vrijwilligers hebben hiervoor extra bagage nodig; MEE biedt hiervoor een cursus aan. Samen met de betrokken partijen wordt bepaald hoe we het werven/ondersteunen en matchen het beste vorm kunnen geven.

6.3.2.3 Meetpunten

- Aantal geregistreerde vrijwilligers
- Aantal jonge vrijwilligers
- Aantal vrijwilligers respijtzorg
- Aantal vrijwilligers van 65 jaar en ouder
- Aantal pilots of korte klussen voor vrijwilligerswerk
- Aantal koppelingen tussen bedrijven en vrijwilligersorganisaties.
- Aandeel vrijwilligers niet in georganiseerd verband
- Tevredenheid vrijwilligers over de geboden ondersteuning

7 Collectieve voorzieningen

'Die klussendienst moet er gewoon komen!'

In prestatieveld 5 van de Wmo gaat het om het organiseren van collectieve (algemeen toegankelijke) voorzieningen die gericht zijn op het zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven functioneren in de samenleving van mensen met een (fysieke) beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem.

Onder functioneren verstaan we zowel wonen als deelnemen aan het dagelijkse leven. Dit prestatieveld is aanvullend op prestatieveld 6 waarbij het juist gaat om individuele voorzieningen (maatwerk). Een goede afstemming tussen deze collectieve en individuele voorzieningen is essentieel. Iemand een rolstoel toewijzen (individuele voorziening) heeft niet zoveel zin als de woon- en leefomgeving niet rolstoel toegankelijk is. Bij elke ontwikkeling in Papendrecht moet dit prestatieveld een rol spelen. Vaak zal met redelijk beperkte middelen een nieuw gebouw, een nieuwe wijk of een nieuwe weg geschikt of beter geschikt gemaakt kunnen worden voor mensen met een beperking.

Naast het goed nadenken over deze groep bij nieuwbouw of aanpassing van de bestaande omgeving, gaat het ook om specifieke activiteiten die deze groep kunnen ondersteunen bij allerlei degelijke bezigheden, bijvoorbeeld onderhoud van de woning, boodschappen en hobby's.

7.1 Onze ambitie

Iedereen, ongeacht beperking, moet zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en participeren binnen de samenleving. Uiteraard zijn hier ook grenzen. Een goed samenspel van eigen verantwoordelijkheid, collectieve en individuele voorzieningen kan echter grensverleggend werken. In het verlengde hiervan streeft de gemeente ook naar een goed overleg met de AWBZ instellingen om daar waar de grens wordt bereikt, de overgang naar een intramurale voorziening zo geleidelijk mogelijk te laten verlopen.

7.2 Wat doen we al?

De in Papendrecht verschenen kadernota's gehandicaptenbeleid en ouderenbeleid zijn vooral gericht op dit prestatieveld:

- *Kadernota Gehandicaptenbeleid*
Het motto van deze kadernota is 'Gewoon waar het kan en bijzonder waar het moet'. Uitgangspunt daarbij is 'inclusief beleid': het gehandicaptenbeleid staat niet op zich zelf, maar is onderdeel van alle beleidsterreinen – hierdoor worden mensen met een beperking niet in een uitzonderingspositie gezet. Het streven is om bij de toe- en doorgankelijkheid van de openbare ruimten en voorzieningen standaard rekening te houden met mensen met een beperking (bijvoorbeeld geluidssignalen bij oversteekplaatsen), of het nu gaat om de nieuwbouw van een winkelcentrum of om voorzieningen c.q. activiteiten op het terrein van sport, cultuur en recreatie. Overigens heeft hier de afgelopen jaren ook een inhaalslag plaatsgevonden met diverse zogeheten 'opplus'-projecten.
- *Kadernota Ouderenbeleid* In deze nota is aangegeven dat een zo volwaardig mogelijke participatie van de doelgroep ouderen in de Papendrechtse samenleving wordt nagestreefd en dat vooral kwetsbare ouderen speciale aandacht verdienen. Om deze participatie te realiseren zijn doelstellingen geformuleerd voor wonen, ondersteunende activiteiten, recreatieve activiteiten, informatie en advies, kennisoverdracht en bereik- en betaalbaarheid van voorzieningen. Uitwerking zou plaatsvinden in vervolgotities gericht op:
 - De implementatie van de Wet maatschappelijke ondersteuning (dit beleidsplan)
 - Het subsidiebeleid en meer in het bijzonder de jaarlijkse subsidiebundel, waarbij steeds meer gestuurd wordt op de realisering van specifieke activiteiten die de participatie van ouderen bevorderen, zoals het organiseren en faciliteren van activiteiten voor en door ouderen (ontspanning & ontmoeting, educatie, beweging), het geven van informatie, advies en ondersteuning (huisbezoek, verzorgen voorlichtingsbijeenkomsten, maaltijden, pluspunt, personenalarmering), het opzetten en onderhouden vrijwilligersnetwerk voor de 'bemensing' van activiteiten, het inventariseren van de behoefte van ouderen op het gebied van

maatschappelijke ondersteuning en zonodig het opstellen van verbeterplannen
- De ontwikkeling van woonservicezones, waarvoor in het eindrapport van de werkgroep lange termijnvisie wonen, zorg en welzijn diverse aanbevelingen staan. Besloten is om de aanbevelingen voor zover mogelijk mee te nemen in het reguliere beleid op de terreinen wonen, zorg en welzijn..

In Papendrecht worden drie woonservicezones ontwikkeld waarbinnen wonen, zorg en welzijn optimaal op elkaar worden afgestemd. Hiervoor is een samenwerking met diverse partijen opgezet. Op langere termijn zullen er nog twee woonservicezones bijkomen.

7.3 Knelpunten benoemen en oplossen

In de 'Denk mee'-groep is aangegeven dat op verschillende onderdelen weliswaar resultaten zijn geboekt, maar dat er ook nog veel aandachtspunten/knelpunten zijn:

- Collectieve voorzieningen voor ondersteuning gericht op klussen, klein tuinonderhoud, boodschappen, administratieve en juridische bijstand, enzovoort zijn niet aanwezig of ontoereikend.
- Te weinig huurwoningen voor ouderen boven de huursubsidiiegrens.
- Gezamenlijke maaltijdvoorzieningen zijn niet in alle wijken aanwezig. Hieraan is wel behoefte, zeker onder de alleenwonende ouderen.
- Instellingen moeten een rol spelen bij een wijksteunpunt.
- Er zijn geen servicepakketten in de wijk.
- De woonservicezones moeten er nu echt komen!
- Mensen met een handicap zouden in de buurt van hun woonomgeving ook moeten kunnen werken.
- Er wordt bij de inrichting van openbare ruimten standaard geen rekening gehouden met mensen met een visuele beperking, ondanks de goede voornemens hiertoe.
- Er zijn vele initiatieven en plannen bij verschillende organisaties en/of instellingen om diensten aan te bieden of te optimaliseren. Uit de praktijk blijkt dat dit vaak moeilijk gaat vanwege het ontbreken van regie en samenwerking.

We richten ons op de bevordering van sport voor alle Papendrechtters, dus ook voor mensen met een beperking. Dit is ook een collectieve voorziening. Hoewel we in Papendrecht verschillende sportactiviteiten gericht op specifieke doelgroepen hebben, bedienen we nog niet iedereen.

Nota bene: vervoer is onmisbaar om te kunnen deelnemen aan het leven van alledag. Hiervoor moet blijvende aandacht zijn voor de kwetsbare doelgroepen.

7.3.1 Doelen

- Realiseren van de woonservicezones, zoals aangegeven in het eindrapport van de werkgroep lange termijnvisie wonen, zorg en welzijn
- Realiseren en actualiseren van de doelstellingen in de subsidiebundel
- Samen met de in Papendrecht werkzame instellingen de in de subsidiebundel genoemde doelstellingen en de daaruit voortvloeiende activiteiten verder invullen en afstemmen op de steeds wijzigende behoefte
- De belangen van mensen met een beperking 'automatisch' meenemen bij ontwikkelingen in de openbare ruimte of de ver- of nieuwbouw van gebouwen
- De belangen van mensen met een beperking 'automatisch' meenemen bij de ontwikkelingen op de diverse beleidsterreinen
- De opmerkingen tijdens de 'Denk mee'-groepen voor zover mogelijk betrekken bij deze ontwikkelingen
- Bevorderen van de toeleiding van minder valide sporters tot sportclubs in de Drechtsteden

7.3.2 Acties

Samen met de Papendrechtse instellingen is een werkgroep gevormd om de woonservicezones te realiseren.

Met de gesubsidieerde instellingen vindt regelmatig overleg plaats over de wijze waarop vorm kan worden gegeven aan de verwezenlijking van de in de subsidiebundel opgenomen doelstellingen. Hierbij komt ook aan de orde of deze doelstellingen nog actueel zijn. We vragen daarom de instellingen dit bij de verschillende doelgroepen te onderzoeken.

Er zal in Drechtstedenverband een pilot worden gestart onder de noemer 'Erbij Horen Drechtsteden'; doelstelling is om mensen met een beperking te helpen een beweging- of sportactiviteit te vinden die bij hen past en hen te stimuleren hieraan deel te nemen. Daarnaast biedt het project ondersteuning aan sportverenigingen bij het invullen van het aanbod voor mensen met een beperking.

7.3.3 Meetpunten

- Mate van geschiktheid van de woonservicezones
- Percentage mensen dat zich eenzaam voelt
- De tevredenheid van gebruikers over zorg- en welzijnsvoorzieningen (de gemeente kan niet sturen op de kwaliteit van de zorginstellingen, maar deze hier wel op aanspreken)
- Gebruik/deelname welzijnsvoorzieningen

8 Individuele voorzieningen

'We kookten altijd voor elkaar tot tafeltje dekje kwam'

In prestatieveld 6 van de Wmo gaat het om het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem, om hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer te behouden en te bevorderen.

8.1 Onze ambitie

De dienstverlening aan de inwoners dient op een hoogwaardig niveau plaats te vinden. Ondanks dat dit een gedelegeerde taak betreft hebben wij hiervoor onze verantwoordelijkheden. We willen vast kunnen stellen dat de inwoners van Papendrecht tevreden zijn over de dienstverlening van de Sociale Dienst Drechtsteden.

8.2 Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden

Het beleid voor de individuele voorzieningen (hulp bij het huishouden, rolstoelen, woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen) is verwoord in het beleidskader Wmo-Drechtsteden en is door alle gemeenteraden van de Drechtsteden vastgesteld. Bovendien hebben de Raden besloten de verantwoordelijkheid voor de uitvoering en het uitvoeringsbeleid over te dragen aan de Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden. Tevens is besloten de Sociale Dienst Drechtsteden aan te wijzen als uitvoeringsorganisatie.

We kunnen constateren dat het beleidskader sterk sturend is gebleken met betrekking tot het uitvoeringsbeleid dat daarna vorm heeft gekregen. Het betreft hier:

- de manier waarop de hulp bij het huishouden is aanbesteed
- het opstellen van de Verordening en Besluit maatschappelijke ondersteuning
- het vaststellen van de beleidsregels.

8.2.1 Keuzemogelijkheden voor burgers

Alle instellingen die hulp bij het huishouden leverden in de regio hebben nu weer een contract gekregen. De manier van aanbesteden heeft de continuïteit van deze ondersteuningsvorm bevorderd. Gebruikers van de zorg kregen op deze manier de mogelijkheid om hun relatie met de zorgverlener voort te zetten. Er is gekozen voor een vaste prijs waardoor de concurrentie op kwaliteit plaats vindt en niet op prijs. Het principe van het bieden van keuzemogelijkheden voor de burgers is dus optimaal gerealiseerd.

8.2.2 Eigen bijdragen

De 'Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning Drechtsteden' is op 21 maart 2007 door de Drechtstraad vastgesteld (zie bijlage 3). Vervolgens heeft de Bestuurscommissie Sociale Dienst Drechtsteden (BC-SDD) het 'Besluit maatschappelijke ondersteuning Drechtsteden' op 7 mei 2007 vastgesteld (zie bijlage 4).

De Verordening biedt de mogelijkheid om eigen bijdragen op de individuele voorzieningen in te voeren. Buiten de gebruikelijke bijdrage voor de Hulp bij het Huishouden, is nog niet besloten tot invoering van eigen bijdragen voor de overige individuele voorzieningen. De mogelijkheid tot het aanvragen van een PGB voor alle voorzieningen is opgenomen in de Verordening.

Er zijn beleidsregels vastgesteld die zijn gebaseerd op de eerder vastgestelde verordening. De beleidsregels zijn beschreven in het handboek Individuele voorzieningen Wmo. Dit handboek is voornamelijk bedoeld als richtlijn voor de dagelijkse uitvoeringspraktijk.

8.2.3 Indicaties

Na 1 juli 2007 is de SDD zelf gaan indiceren. Daarvoor deed het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) dat. Er zijn twee vormen van Hulp bij het huishouden: de lichte vorm HH-1 (ongeveer 80%) en de meer intensieve vorm HH-2.

De SDD heeft de indicatie wat aangepast als het gaat om het indiceren van de lichtere en zwaardere vorm van Hulp bij het huishouden. Hierdoor komen meer mensen in aanmerking voor de 'zwaardere' zorg (Hulp bij het huishouden 2). De SDD gaat gefaseerd de herindicaties uitvoeren. Het betreft hier de mensen van wie de indicaties aflopen. Het proces van herindicaties van mensen met een 'oude' indicatie zal op 1 juli 2008 voltooid zijn.

Het is onze inzet om daar waar AWBZ-indicaties door het CIZ gesteld worden, tevens de indicatie voor de hulp bij het huishouden te laten verrichten. De manier van indiceren door het CIZ moet uiteraard wel gelijk zijn aan de manier van de SDD. Hiermee worden belasting voor de cliënt en mogelijke afstemmingsproblemen tussen AWBZ en Wmo voorkomen.

8.3 Knelpunten signaleren en (laten) oplossen

Op dit moment is niet inzichtelijk hoe de dienstverlening van de SDD is en of klanten tevreden zijn. De SDD is pas per 01-01-2007 een feit. Met ingang van 01-07-2007 zijn zij begonnen met het indiceren van de Hulp bij het huishouden.

8.3.1 Doelen

- In 2009 is er een protocol ontwikkeld dat inzichtelijk maakt of de dienstverlening van de SDD voldoet aan de eisen van Papendrecht.

8.3.2 Acties

We doen jaarlijks mee aan het klanttevredenheidsonderzoek dat onder de gebruikers van individuele voorzieningen wordt uitgevoerd door het SGBO. De eerste meting zal in het najaar 2007 plaatsvinden.

Er wordt in 2008 onderzocht op welke manier de dienstverlening van de SDD het best inzichtelijk kan worden gemaakt (sturingsinstrumenten). Vervolgens wordt vastgesteld op welke geprotocolleerde wijze we dit monitoren en bijsturen.

8.3.3 Meetpunten

- mate van tevredenheid van Wmo-klanten

9 Maatschappelijke opvang, geestelijke gezondheidszorg en verslavingsbeleid

'Het terrein is net zo vaag als de mensen zelf'

De gemeenteraad van de centrumgemeente (Dordrecht) vormt het bevoegde gezag om het beleid voor prestatievelden 7, 8 en 9 vast te stellen.

- Prestatieveld 7
Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd
- Prestatieveld 8
Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen
- Prestatieveld 9
Het bevorderen van verslavingsbeleid.

Het beleid voor deze prestatievelden maakt dus deel uit van het Beleidsplan Wmo 2008-2010 voor de gemeente Dordrecht. Na overleg met de regiogemeenten zal het college van Dordrecht het plan voorleggen aan haar gemeenteraad. Het zo te noemen 'Wmo beleidsplan voor Maatschappelijke Zorg' geldt voor de gehele GGZ-regio Zuid-Holland Zuid.

Het onderstaande is ontleend aan het conceptbeleidsplan van de gemeente Dordrecht.

9.1 Onze ambitie

Het vergroten van de zelfredzaamheid en het begeleiden bij het nemen van eigen verantwoordelijkheid staan voorop. We werken vanuit het systeem van leefgebieden van de individuele persoon. Dat geldt voor het vaststellen van een diagnose en hulptraject op uitvoeringsniveau, het afstemmen van voorzieningen en randvoorwaarden (waaronder financiën) en het maken van beleidskeuzes.

Uit de lokale 'Denk mee'-groepen is naar voren gekomen dat niet altijd bekend is welke voorzieningen er allemaal zijn. Daarom formuleren we hier twee algemene aandachtspunten voor Papendrecht,:

- Beter bekendheid van regionale voorzieningen ('wat is er mogelijk?') - dit sluit aan bij de vaker genoemde sociale kaart
- Beter zicht op de effectiviteit van de regionale voorzieningen.

9.2 Conceptbeleidsplan centrumgemeente

Vanaf 2008 hanteert de centrumgemeente geen apart beleid meer voor de drie prestatievelden, maar gaat zij uit van een geïntegreerd beleidskader voor Maatschappelijke Zorg. Zij bundelt de inhoudelijke en financiële mogelijkheden en doelstellingen van de WMO prestatievelden 7-8-9 en het lokale gezondheidsbeleid ten bate van de Maatschappelijke Zorg en Opvang voor inwoners van de GGZ regio Zuid-Holland Zuid.

Voor een groot deel van de doelgroep is de hulpvraag meervoudig en complex. Belemmeringen in het persoonlijk functioneren manifesteren zich op verschillende leefgebieden tegelijkertijd: huisvesting, voeding, inkomen, werk, sociale contacten, fysieke en psychische stoornissen. Veel hulpverleningsinstellingen bieden ondersteuning en begeleiding op één of enkele leefgebieden terwijl voor deze mensen de complexiteit van hulpvragen en de onderlinge verwevenheid daarbinnen, integrale en gecoördineerde hulp noodzakelijk maakt. Regie op cliëntniveau en ketensamenwerking tussen professionele zorginstellingen vormen de centrale opgaven binnen de Maatschappelijke Zorg.

We erkennen dat een deel van de bevolking niet in staat is om in de eigen bestaansvoorwaarden te voorzien en structureel ondersteuning en zorg nodig heeft. Het gaat om mensen die als gevolg van chronische verslaving, psychosociale stoornissen of lage verstandelijke vermogens, naast

ondersteuning vanuit de verslavings- en geestelijke gezondheidszorg, in meer of mindere mate structureel ondersteuning en begeleiding nodig hebben bij het praktisch invullen van hun dagelijks leven: woonbegeleiding, inkomensbeheer, activering en participatie en gezondheid.

Er is niet alleen samenhang tussen de prestatievelden van de Wmo, maar ook met andere terreinen. Bij maatschappelijke zorg betreft het bijvoorbeeld de preventieve gezondheidszorg, het veiligheidsbeleid en het beleid inzake schuldhulpverlening en huisuitzetting. Gemeenten zijn bezig lokaal gezondheidsbeleid te ontwikkelen. In dit beleidsplan zullen de relaties met het Wmo beleid nadrukkelijk worden gelegd.

De centrumgemeente is regisseur van de ketensamenwerking op strategisch en tactisch niveau en delegeert de regie op uitvoeringsniveau zo veel mogelijk naar de GGD. De GGD bewaakt de individuele trajectafspraken binnen de samenwerking in de lokale zorgnetwerken en specialistische teams en bevordert de professionalisering bij partners in termen van competenties en methodieken. De uitvoerend ketenregisseur vertaalt ervaringen en knelpunten in de uitvoeringspraktijk naar het tactisch en strategische niveau van de ketensamenwerking.

Regiogemeenten faciliteren de zorg voor cliënten als het gaat om (spreiding van) huisvesting, werkgelegenheid, inkomen, reïntegratie- en activeringstrajecten, algemene gezondheidszorg, maatschappelijk werk, welzijnsvoorzieningen en gezondheidspreventie. Waar het de inzet van politie en justitie betreft ondersteunen de regiogemeenten in de lokale veiligheidsdriehoeken de samenwerking ten bate van de zorg en opvang van kwetsbare groepen. Specifiek gaat het om huiselijk geweld en de (na)zorg van overlastgevers, veelplegers en ex-gedetineerden tijdens en na (kortdurende)detentie. In het te ontwikkelen beleidskader maatschappelijke zorg brengt de centrumgemeente de relaties in beeld en geeft aan hoe er integraal zal worden gewerkt waar dat nuttig en nodig is.

Dordrecht is als centrumgemeente al verantwoordelijk voor de regionale uitvoering van beleid voor de prestatievelden 7 en 9; Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang, bestrijding van Huiselijk geweld en Verslavingsbeleid. Op 1 januari 2007 is uit de Algemene wet bijzondere ziektekosten (Awbz) het collectieve deel voor de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz, prestatieveld 8) naar het WMO budget van de centrumgemeenten overgeheveld.

Dordrecht ziet 2008 als een ontwikkeljaar. Dat betekent dat voor 2008 de in 2005 vastgestelde kaders betreffende maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en verslavingsbeleid vooralsnog blijven gelden. Voor de OGGZ gaat ze globaal uit van de kaders zoals die golden voor 2007, met dien verstande dat er aangescherpte voorwaarden zijn geformuleerd zodat er al stappen in de gewenste richting kunnen worden gezet.

10 Rol van de gemeente

'Wie wordt eigenaar van het probleem?'

De Wmo is voor gemeenten een kans en uitdaging om de doelen, taken en verantwoordelijkheden te herijken op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Door vanaf het begin stevig in te zetten, zowel binnen de eigen organisatie als naar buiten, wordt de ruimte voor herijking optimaal benut.

Als gemeente willen we goed aansluiten op de behoefte van de burger die het zelf niet (meer) kan. Zwakke of kwetsbare burgers krijgen de ondersteuning die ze nodig hebben om hun eigen problemen op te lossen en (weer) naar vermogen mee te doen aan de samenleving.

Wij kiezen ervoor om 'de burger met zijn netwerken' centraal in het beleid te plaatsen. Doel is een actieve zogeheten 'civil society'.

10.1 Onze ambitie

Een goede regisseur kenmerkt zich door het vermogen de spelers te laten schitteren in hun rol.

De rol van de gemeente is vooral faciliteren, ondersteunen en verbinden, met name door verschillende beleidsvelden én organisaties bij elkaar te brengen.

De gemeente kan zélf geen initiatieven *uitvoeren*, dit is iets wat burgers moeten doen. Wel kan de gemeente randvoorwaarden treffen die de kans op spontane initiatieven vergroot én burgers zoveel mogelijk het gereedschap geven om deze initiatieven vervolgens ook daadwerkelijk van de grond te *tillen*. Door vanzelfsprekende ontmoetingsruimten, wijkbudgetten en personele inzet beschikbaar te stellen, maakt de gemeente het burgers en professionals gemakkelijk om initiatieven op te zetten en samen te werken.

Om ervoor te zorgen dat niet alleen de mondige en actieve burgers bereikt worden is actieve benadering van kwetsbare groepen essentieel.

10.2 Wie doet wat?

Wij gaan organisaties en instellingen *met elkaar* verbinden. We zorgen voor basisvoorwaarden, zoals goede voorzieningen. Ook gaan we actie ondernemen waar talenten of kansen niet worden benut, waar verbindingen niet tot stand komen en waar zaken mis dreigen te lopen of problemen ontstaan. Dat kan en wil de gemeente niet alleen voor elkaar krijgen. Samenwerking staat voorop.

Iedere speler, zowel de ambtenaren als de professionals uit het veld, moeten opnieuw nadenken over wat ze vanuit het perspectief van de burger moeten doen. Dit is het begin van een andere aanpak.

We zijn ons ervan bewust dat de beoogde veranderingen tijd kosten. Het aannemen van de nieuwe rol als gemeente, professionals en burgers zal zich langzaam vormen.

10.3 Acties gemeente

- In het kader van burgerparticipatie wordt voorgesteld om drie keer per jaar maatschappelijke partners bij elkaar te brengen, onder regie van de gemeente, om knelpunten te signaleren en oplossingen te genereren en vervolgens ook daadwerkelijk in de praktijk te zetten.
- Daarnaast is in het huishoudelijk reglement van de Wmo Adviesraad opgenomen dat het eenmaal per jaar alle lokale maatschappelijke organisaties uitnodigt om verbindingen en affiniteit tussen organisaties in stand te houden en/of te bevorderen.
- De gemeente zal actief maatschappelijke partners opzoeken en met ze in gesprek gaan. Zo kan zij specifieke aandacht geven aan de kwetsbare doelgroepen.
- Bij de beleidsontwikkelingen worden instrumenten gebruikt die reeds tot onze beschikking staan, zoals subsidie, reguliere contacten met maatschappelijke organisaties, wijkgericht werken.

- Voor de jeugd op het voortgezet onderwijs wordt een maatschappelijke stage verplicht. Dit om gevoel te krijgen met vrijwilligerswerk.
- Vanuit een ander perspectief, namelijk om ervaring op te doen in de praktijk waarvoor beleid wordt vastgesteld, wordt voorgesteld om zowel de leden van het college als de beleidsmedewerkers jaarlijks een 'maatschappelijke stage' te laten volgen. Hierdoor zullen de nota's en de collegebesluiten meer gevoed zijn met de praktijk. Ook waarderen de maatschappelijke organisaties de politieke betrokkenheid en stimuleert dit de wederzijdse betrokkenheid en het begrip. Op dit moment gebeurt er al behoorlijk veel in de afstemmings sfeer, in de vorm van diverse overlegstructuren met de verschillende organisaties op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau.
- Inzichtelijk is geworden dat er veel tijd en aandacht is voor het signaleren van knelpunten en het maken van plannen. Zodra de uitvoering (veelal door externe organisaties) is begonnen, lijken de projecten/initiatieven uit het zicht verdwenen. Hierdoor krijgen evaluatie en dus ook eventuele bijstelling van het gevoerde beleid minimale aandacht. Dit gesignaleerde knelpunt heeft de komende jaren bijzondere aandacht. Regulier monitoren of beleid de gewenste effecten heeft zal structureel onderdeel worden van de beleidsvoering, zie hoofdstuk 11 Evaluatie en monitoring.
- Ook in het subsidiebeleid zal de komende twee jaar meer aandacht zijn voor evaluatie en dus de noodzakelijke bijstelling. Om te beginnen zullen we in 2008 met alle instellingen die subsidie ontvangen duidelijke afspraken maken over welke activiteiten zij met dat subsidiegeld gaan ontplooiën. Immers, instellingen gebruiken het subsidiegeld om vanuit hun expertise burgers te ondersteunen. De rapportages van instellingen zullen in de toekomst duidelijk maken wat (welke activiteiten) er met het subsidiegeld is gedaan.
- Om initiatieven van burgers zoveel mogelijk te ondersteunen zal ook gekeken worden naar het systeem van de incidentele subsidies. Niet dat de gemeente alles kan en moet betalen. Wel kan met een éénmalige bijdrage een initiatief (gedeeltelijk) worden ondersteund. Er zal ook gericht gekeken worden naar vereenvoudiging van de aanvraagprocedure (tijdspad, formulieren) en de daarbij behorende verplichtingen (verantwoording). Aanvraagprocedures mogen aanvragers niet demotiveren en (daardoor) initiatieven belemmeren.

Tot slot: hierboven zijn woorden gevallen als samen, verbinden, afstemmen... Ook is ingegaan op de verantwoordelijkheid die de verschillende welzijns- en sportorganisaties hierin hebben. Wij zijn ons ervan bewust dat ook wij als gemeente een taak hebben in het verbinden van de organisaties. Onderzocht zal worden wat de mogelijkheden zijn voor het vormen van een brede welzijnsorganisatie in Papendrecht, zodat het in de toekomst eenvoudiger is om verschillende welzijnsproducten op elkaar af te stemmen en slagvaardiger in te spelen op initiatieven van burgers.

11 Evaluatie en monitoring

*'Ik ga ervan uit dat er wel iets wordt
gedaan met onze opmerkingen'*

Om vast te stellen of en zo ja welke resultaten zijn behaald, zijn verschillende nulmetingen noodzakelijk. Op basis hiervan worden concrete doelstellingen geformuleerd voor een langere periode. Dit gebeurt onder andere door middel van tevredenheidsonderzoeken (zoals de monitor Leefbaarheid en Veiligheid) die het SGBO uitvoert. De tevredenheidsonderzoeken bevragen naast burgers ook organisaties en instellingen.

De gemeente Dordrecht heeft het SGB-Dordrecht de opdracht gegeven om een instrument te ontwikkelen om de ontwikkeling van de 'civil society' te meten. Bij gebleken bruikbaarheid kunnen we als Papendrecht besluiten om ook van dit instrument gebruik te maken.

Papendrecht heeft ervoor gekozen om de prestatiegegevens Wmo-breed te verzamelen aan de hand van de ontwikkelde benchmarks van het SGBO. In 2007 doet de Papendrecht samen met 195 andere gemeenten mee aan de basis benchmark gecombineerd met het tevredenheidsonderzoek. Hierdoor kunnen de resultaten van gemeenten onderling vergeleken worden.

In overeenstemming met de wet zullen we jaarlijks voor 1 juli de uitkomsten van het klanttevredenheidsonderzoek over het voorgaande kalenderjaar publiceren. De eerste publicatie verschijnt op 1 juli 2008

Voor een aantal prestatievelden in de Wmo is ervoor gekozen het gevoerde beleid en de prestaties in de diepte te monitoren. Dit zijn:

- benchmark jeugdbeleid
- benchmark mantelzorgondersteuning
- benchmark huiselijk geweld (door centrumgemeente)
- benchmark Hulp bij het huishouden (in Drechtstedenverband).

De jaarlijks uit te voeren benchmarks dragen bij aan de verdere ontwikkeling van beleid. Het kan gaan om bijstellingen van beleid, organisatie, uitvoering en het bereiken van resultaten en effecten. De benchmarks zien we vooral als een instrument dat ons in staat stelt om te leren.

Er zal nog een meetinstrument worden ontwikkeld voor de burgerparticipatie. Afhankelijk van deze ontwikkeling zal bekeken worden welke frequentie van meten het beste past.

12 Financiën

*'Welke bedragen zijn er mee gemoeid om groepen mensen te ondersteunen en mee te laten doen?
Ik heb grote behoefte aan cijfers!'*

Voor de financiën van de Wmo zijn twee geldstromen van elkaar te onderscheiden:

Nieuwe geldstromen

- Programmakosten Hulp bij het huishouden (ca. € 1,6 miljoen) worden met de al bestaande kosten van de individuele voorzieningen (voormalige Wvg) direct aan de SDD overgemaakt.
- Van de uitvoeringskosten Wmo wordt een gedeelte (ca. € 65.000) overgemaakt aan de SDD. Een ander deel (ca. € 30.000) blijft beschikbaar voor lokale activiteiten/projecten, onder andere voor de ondersteuning van de Wmo Adviesraad, deelname Benchmark, onderhoud sociale kaart en bedrijfsvoering.
- Subsidieregelingen (inkomsten):
 - Bbag (€ 5.530) wordt direct aan SDD overgemaakt
 - VTA Vorming, training en advies (€ 2.350); stelt het rijk beschikbaar voor het vrijwilligersbeleid aan gemeenten maar wordt regionaal ingezet
 - CVTM Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg (€ 18.082)
 - CPGG Collectieve preventie geestelijke gezondheidszorg (€ 16.204)Over VTA, CVTM, CPGG zijn regionale afspraken gemaakt om deze gezamenlijk in te zetten.

Er lijkt voor 2008 lokaal meer geld beschikbaar te zijn vanuit de subsidies. Voorheen kregen de gemeenten geld gebaseerd op het aantal lopende projecten/activiteiten (in het kader van DWZ en zorgvernieuwingprojecten). Papendrecht ontving geen geld omdat er geen projecten/activiteiten waren die hiervoor in aanmerking kwamen. Door de herverdeling worden de gelden per 2008 over de verschillende gemeenten naar rato verdeeld, wat een verhoging van subsidie voor Papendrecht betekent. Regionaal worden over deze inzet nadere afspraken gemaakt. Goede (regionale) initiatieven moeten niet worden ondergraven.

Bestaande geldstromen

- Subsidieverstrekingen (uitgaven)
Er is ongeveer € 1,8 miljoen beschikbaar voor het subsidiebeleid van de gemeente Papendrecht. In de jaarlijkse subsidiebundel worden de doelstellingen voor besteding van dit geld beschreven. De eerste stap na het vaststellen van dit beleidsplan zal het scherper formuleren van de doelstellingen in relatie met de Wmo zijn. Dit zal gebeuren zodat de doelstellingen uit de subsidiebundel waar mogelijk in overeenstemming worden gebracht met de lijn van het Wmo-beleidsplan en na overleg met instellingen/organisaties.
- Voor de ondersteuning van nieuwe initiatieven is € 7.500 beschikbaar aan incidentele subsidies. Gelet op de ambities en de rol die de gemeente wil spelen binnen de Wmo, is deze reservering aan de lage kant. Voorgesteld wordt om dit bedrag te verdubbelen met geld vanuit het budget van de lokale uitvoeringskosten (zie boven).
- Daarnaast zijn er diverse doeluitkeringen, onder andere op het gebied van de jeugdgezondheidszorg, waarbij de besteding min of meer vastligt. Gemaakte afspraken met instellingen die hierin activiteiten ontplooiën (onder andere GGD en Rivas) zullen wel tegen het licht van het beleidsplan worden gehouden, zodat afspraken scherper kunnen worden geformuleerd. Mogelijk dat binnen het door het Rijk vastgestelde doel activiteiten beter kunnen aansluiten bij de uitgangspunten van dit Wmo beleidsplan.

Er is al met al niet veel 'nieuw' geld te besteden of te verdelen. Het grootste gedeelte zit in de individuele voorzieningen (hulp bij het huishouden, rolstoelen, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen) en in de al bestaande subsidierelaties. Slechts een beperkt budget is beschikbaar voor nieuwe initiatieven.

De gemeente brengt alle financiën met betrekking tot de Wmo in beeld. Een helder overzicht hiervan maken is een complexe aangelegenheid, omdat de Wmo zoveel verschillende taken, beleidsvelden en bronnen van inkomsten omvat. We hechten in dit verband meer aan zorgvuldigheid dan aan snelheid, waardoor het overzicht in een later stadium beschikbaar zal zijn.

Afkortingen

AWBZ	Algemene Wet Byzondere Ziektekosten
BC SDD	Bestuurscommissie Sociale Dienst Drechtsteden
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CVTM	Coördinatie Vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
JGZ	Jeugd Gezondheids Zorg
JOP	Jeugd Ontmoetings Plek
JPT	Jeugd Preventie Team
LOC	Lokaal Onderwijs Centrum
MADD	Make A Different Day
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheids Zorg
PAD	Participatie en Activering Drechtsteden
SDD	Sociale Dienst Drechtsteden
SGB	Sociaal geografisch bureau (Dordrecht)
SGBO	Adviesbureau voor onderzoek, advies en implementatie
SMW	School Maatschappelijk Werk
SWOP	Stichting Welzijn Ouderen Papendrecht
VVE	Vroegtijdige Voorschoolse Educatie
WCP	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
Wvg	Wet Voorzieningen Gehandicapten

Bijlagen

- 1) Samenvatting en verslagen van de 'Denk Mee'-groepen
- 2) Overzicht projecten en activiteiten in Papendrecht
- 3) Verordening Maatschappelijke ondersteuning Drechtsteden + toelichting
- 4) Besluit maatschappelijke ondersteuning Drechtsteden + toelichting
- 5) Concept beleidsplan OGGZ
- 6) Overzicht bijzondere doelgroepen en hun aantallen